D17

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

LKA

Europos LIETUVIS

Nr. 8. (388) 24. II. 1955. LONDONAS, 1955 m. vasario mėn. 24 d. VII metai

PATRIOTIZMO TERMOMETRAS

Pirštų nuospaudų mokslas iki šių dienų nėra užtikęs atsitikimo, kad dviejų žmonių pirštą dengiančios odos linijos būtų vienodos. Jei šio amžiaus optika būtų tiek tobula, kad įveiktų padaryti žmogaus charakterio nuotrauką, tikriausiai, nufotografavę miliardus žmonių charakterių, nerastume nė dviejų nuotraukų, visiškai sutampančių. Jau vien iš to galime pasidaryti išvadą, kad taškas taškan viens į kitą panašių žmonių žemėje iš viso nėra, nors jie būtų gimę ir Siamo dvyniai.

Kiekvienas žmogus turi savo individualų skonį, kai jis valgo, individualų skonį, kai jis mato paveikslą, skaito knygą, klauso muzikos, perkasi skrybėlę, ar myli. Panašių galime užtikti milijonus, visiškai sutampančių — nė vieno. Gal jau vien dėl šitos priežasties žmonija žino seną kaip pasaulis posakį, kad žmogus žmogui — vilkas. Tuo tarpu vilkas, mūsų laikomas žymiai menkesniu šios žemės padaru, niekad dar nesusilaukė priežodžio, kad vilkas vilkui — žmogus. Išvada labai nesudėtinga: vilkas, būdamas sotus, niekad nepjauna, tuo tarpu žmogus, juo sotesnis, juo aršesnis. Žmogus, nejausdamas pavojaus, nejausdamas alkio kančios, visada žvaliau ir stropiau įžiūri savo artimo „klaidas", t.y. tuos skirtumus, neatitinkančius jo skonį, dėl kurių praktiškai žmogus žmogui ir tampa vilku. Jei šito nebūtų, žmonijos istorijoje karai būtų tokie reti, kaip dabar reta taika.

Laikraščio skiltįes rėmuose neįmanu plačiau sustoti ties klausimais, kurie žmones išskiria ir kurie sujungia, nors jie ir turi skirtingą skonį, skirtingas pažiūras. Stipriausias cementas, sujugiąs pavienius žmones, yra tėvynė, kitaip tariant žemė, kurioje jie yra gimę, kurioje gimė ir gyveno jų tėvai, jų proseneliai.

Ne tik mūsų, bet visų pasaulyje gyvenančių tautų istorija rodo, kad žmonės užmiršta ir nebepaiso tų augščiau paminėtų skonio skirtumų, kai atsiranda trečioji jėga, besikėsinanti įsibrauti, atimti ar įsitvirtinti kitos tautos žemėje.

Tais atvejais užpultosios tautos nariai, jausdami, kad jiems norima atimti kaip tik tai, kuo jie yra sukniedinti, tampa vilkais ir vieningai atsuka iltis prieš įsibrovėlį. Šitoksai reiškinys kartojosi tūkstančius metų praeityje ir jokios iki šiol nėra žymės, kad tai nesikartotų tūkstančiais metų ateityje. Nors ir tuo atveju, jei kas nors kitaip galvotų, kad ši „keista" žmogaus dvasios būsena ateityje pasikeisianti, tačiau ji kiekvieno tautos nario galvosenoje ir kraujuje yra tokia gyva, kad kaip begalvotume, reikia ją laikyti pastovia ir normalia. Sunku išvesti šiam jausmui ištikimybės paralėlę, bet neapsiriksime jį pavadinę tokia pareiga, kuri neturinti nei pasiaukojimo, nei pasiryžimo ribų. Paprastai šis jausmas vadinamas patriotizmu.

Patriotizmas yra termometras, parodąs, kiek mes turime „karščio", kai liečiamas Tėvynės meilės ir jai pasiaukojimo reikalas. Normaliai, kai gimtajam kraštui negrėsia jokie pavojai, kai jis yra „sveikas", jo gyventojų patriotizmo termometras taip pat rodo pastovią temperatūrą, tačiau kai kraštui gręsia bet kokia negerovė, gręsia mirtis, tada ir parodo šis termometras, koks stiprus patriotizmo jausmas nelaimingo krašto gyventojų širdyse.

Nebrisdami giliai į savo tautos istorinę praeitį, prisiminkime visiems išgyventą pavyzdį, kada mūsų nelaimingosios Tėvynės gyventojai parodė „augštą temperatūrą", spontaniškai sukildami prieš pavergėją 1941 m., birželio mėnesį. Žinome ir didžiuo jamės ir „miško broliu" žvgiais nuo tad, kai mes atsidūrėme laisvajame pasaulyje, o jie pasiliko anapus uždangos. Nederėtų daryti didelių mums priekaištų ir pirmomis nuo Tėvynės atitrūkimo dienomis, kai karo audros buvome blaškomi, lyg krentą medžių lapai, kai buvome alkani.

Tačiau, laikui slenkant, atsiradome užuovėjoj, kurioje mums nebegręsia tiesioginis pavojus. Pradėjome kurtis augštos civilizacijos kraštuose, vieni storiau, kiti ploniau taukine apaugdami. Kitaip sakant, tapome sotūs ir saugūs. Ir nuo tada, kadangi esame žmonės, mūsų patriotizmo termometras kri to iki nuliaus. Nuo tada mes užmiršome, kas mus jungia, bet su moderniškomis žvakidėmis pradėjome ieškoti vienas kito skrybėlėse mus skiriančių taškų. Ir, kaip sakoma, jei žmogus ieško, tai ir randa. Ir radome. O radę, pradėjome nebesibaigiantį ginčą dėl „skonio". Ir būtų visiškai žmoniška, jei mes tą ginčą tęstume iki begalybės, jei į šį reikalą neveltume nelaimingojo krašto, pavergtosios Tėvynės. Pjautis ir rietis tarpusavyje dėl atimtosios Gimtojo Krašto Laisvės mes, kaip besiteisintume, neturime teisės. Tą teisę iš mūsų atima tie, kurie pasiliko gimtoje sodyboje, tęsdami kovą už Krašto Laisvę. Šitaip pasielgtume ir mes, jei būtume su jais likę.

Ne vienas mūsų tvirtina, kad partijos yra būtinos. Taip. Bet jos yra būtinos tik tada, kai kraštas nekariauja, o gyvena taikos metą. Ar mes, pabėgėliai, palikę brolius žūtbūtinėje ir nelygioje kovoje Tėvynėje, gyvename taikos metą?! Visi žinome pavyzdžius, kas atsitinka su tautomis, kai jos, užuot kariavusios su išorės priešu, paskęsta tarpusavio peštynėse. Ar mes, girdamiesi atstovaują tautą, nepasukome tarpusavio peštynių keliu, užuot vieningai kovoję už netektos Laisvės atgavimą? Kaš netiki, kad tuo keliu einame, tepasiskaito išeivijoj leidžiamus laikraščius.

Kiekvienas doras lietuvis, kurio širdis dar neapaugo tokiu taukinės sluogsniu, jog ji dar prisimena reikalą kovoti už Krašto Laisvę, vieningai ir duosniai prisidės kuo įveigdamas prie bendros kovos, jei jis matys, kad kovai vadovaujančių vienybė pakils augščiau partijų reikalų ir patriotizmo termometras pajudės iš nuliaus.

Br. Daunoras

SNIEGAS IR POLITIKA

GAMTOS ĮŽULUMAS

Sniegas, šalčiai ir lijundros suvargino visą Vakarų Europą. Iš visur pranešama apie retą senelio šalčio rūstybę net tokiose vietose, kur žiema buvo suprantama švelnia šalnele, palyginus su pūgomis ir speigais Lietuvoje. O ką bekalbėti apie tokį Sibirą! Vakaruose niekad ir nieko panašaus nėra buvę. Tokioje, sakysime, Anglijoje sulaukti 10-ties pėdų storio sniego sluogsnio yra beveik istorinis dalykas. Šįmet susilaukta. Kadangi tokios žiemos čia ir už kanalo neįprastos ir joms gyventojai nėra pasirengę, pranešama apie eilę nelaimių ir griebiamąsi ypatngų priemonių kovai su gamtos siau tėjimu.

Ypač kenčia Pietų Anglija, tačiau kalbama apie 71 apskritį, šalčio išdaigų sukaustytą. Kaikurie kaimai atkirsti. Traukiniai vėluoja. Specialūs mašinų telkiniai valo kelius. Maistas ir pašaras gabenamas helikopteriais. Šeši žmonės žuvo. Audra negailestingai nusiaubė visą Prancūzijos pakraštį. Yra sunaikintų dokų. Laivai jūrose šaukiasi pagalbos. Austrijos Alpėse dingo 10 skautų, atvykusių iš Vokietijos. Negana to, metereologijos stotys baugina, kad šalčiai dar truks kurį laiką ir kad sniegas dar kris. Bet gana apie tai.

QUEMOY IR MATSU

Amerikiečiai pagaliau pasisakė, kad jie gins Quemoy ir Matsu salas, esančias prie Kinijos kranto. Dulles tą pasisakymą kiek suminkštino, pareikšdamas, jog tos salos bus ginamos tik aiškios agresijos iš komunistų pusės akivaizdoje. Jei tos agresijos ne būtų, galima esą būtų pagalvoti ir apie tų salų perleidimą raudoniesiems. Šitas amerikiečių pasisakymas ir įsipareigojimas sukėlė Anglijoje tikrą audrą. Dabar sir Edenas išskrido į Bangkoką įspėti valstybės sekretorių Dulles, kad britų viešoji opinija yra nepaprastai nepalanki amerikiečių įsipareigojimui ir kad ar nevertėtų dar šį tą mesti raudonajam slibinui į nasrus.

Tuo tarpu Siamas alarmuoja, kad netoli jo sienų raudonieji kinai yra sutelkę apie 20.000 kareivių. Vadinasi, Pietryčių Azijoje dar toli gražu iki ramybės, tuo labiau, kad Pekingas dar nelinkęs į jokias derybas, o ypač į nuolaidas ar kompromisus. Jis vis tebetvirtina, kad Formoza turi būti ir bus „išvaduota". Čiang Kaišekas veikia. Jis drąsina savo kariuomenę, stiprina kalbamas salas ir kerta smūgius. Jau kelinta dieną iš Formozos pranešama, kad kinų tautinės kariuomenės oro laivynas tolydžio bombarduoja Kinijos teritoriją ir komunistų stiprinamas pakrančių pozicijas. Skelbiami taip pat pranešimai, kad virš dvidešimt įvairaus tipo karinių laivų laivelių paskandinta. Atrodo, jog rūpesčių Bangkoko konferencijoje netruks, nes komunistinės Kinijos ragai auga ne savaitėmis, bet dienomis. Visur anoje pusėje pastebimas pasirengimas pulti, o toje pusėje tik gintis. Taip bent atrodo, nes įsiliepsnojus smarkesnėms kovoms, jau sunku bus atskirti kas puola, o kas ginasi, nes abi pusės žino, kad vien ginantis nieko negalima laimėti

Kolei kas Paryžiaus susitarimų patvirtinimas Bonoje stovi vietoje, o Prancūzijos vyriausybė dar nesulipdyta.

PASIUNTINYBĖS UŽĖMIMAS

Berne, Šveicarijos sostinėje, įvyko neeilinis dalykas. Šeši rumunai išeiviai antikomunistai, po apsišaudymo su savo krašto atstovybės nariais ir tarnautojais, užėmė raudonąją pasiuntinybę ir užsibarikadavo. Susišaudymo ir okupacijos metu buvo nušautas komunistinės pasiuntinybės šoferis. Užpuolikai atvykusiai policijai pareiškė, kad jie tol nepaliks pasiuntinybės, iki Rumunijos valdžia paleis iš kalėjimo penkis žymius rumunus, būtent, vyskupą Sodiu, generolą Aldea, Ilie Lazar, Bratianu ir Nursanu. Paiškėjo, kad užpuolikai buvo atvykę iš kitur. Rumunijos raudonoji vyriausybė griežtai pareikalavo išduoti „fašistų gaują", bet Šveicarijos vyriausybė atsisakė.

Savaime suprantama, kad po įspėjimų bei įkalbinėjimų, užpuolikai turėjo pasiduoti, nes policijai į pagalbą buvo pašauk ti net du šarvuočiai. Žiopsojo ir šiap žmonių minia. Visdėlto dviem pavyko pasprukti. Manoma, kad Šveicarijos pasienyje rastas juodas automobilis buvo pabėgėlių.

Šveicarijos vyriausybė ir po pakartotinų reikalavimų nesutinka atiduoti triukšmadarius raudoniesiems rumunams. Atrodo, jog užpuolikams teks atsakyti Šveicarijos teisme. Skaudžiausias kaltinimas, žinoma, bus pasiuntinybės šoferio peršovimas. Pagaliau, nėra garantijos, kad visa byla gali pakrypti ir kitaip.

7 DIENOS

Paryžius. Prancūzija vis dar be vyriausybės. Dabar M. Faure mėgina lipdyti ministrų kabinetą. Dėl vyriausybės krizės susitrukdo ir Paryžiaus susitarimų svarstymas senate.

* * *

Njūjorkas. Išaiškinta didelė nelegali or ganizacija, kuri turėjo telefoninių pasikalbėjimų tarp Njūjorko finansininkų ir prekybininkų kontrolės aparatus. Jau žinoma, kad neseniai nužudytasis milionierius Rubinštein naudojosi tų stočių pagalba.

* * *

Londonas. Maskvos radijas paskelbė, kad Gromyko ir Malikas atstovaus Sovietų Sąjungą JTO nusiginklavimo komisijos viename komitete, kurio posėdžiai vyks šiomis dienomis Londone.

* * *

Vašingtonas. Prez. Eisenhoveris pasiuntė Čiang Kaišekui pagyrimo žodžius už Tačen salų palikimą, pabrėždamas dviejų kraštų bendradarbiavimą taikos ir saugumo labui. Čiang Kaišekas iš savo pusės padėkojo jam už Amerikos pagalbą.

* * *

Varšuva. Ligoninių aprūpinimas Lenkijoje pasidarė tiesiog skandalingas. Ligoniams patariama patiems rūpintis vais tų. Nepaprastai trūksta ir skalbinių.

* * *

Roma. Italijos ministras pirmininkas Scelba jau grįžo namo. Jis labai patenkintas pobūviu Londone ir nuoširdžiu pasikalbėjimu su D. Britanijos vyriausybe. Jo vizito baigos komunikate sakoma, kad pasimatymas žymiai suartins tuos du kraštus.

* * *

Viena. Budapešto radijas pranešė, kad Vengrijos ministras pirmininkas Imre Nagy neseniai turėjo pavojingą širdies smūgį. Vakarų spauda spėlioja, ar tas smūgis buvo tikras, ar tik Maskvos įvykių pasekmė.

* * *

Londonas. D. Britanija rengiasi pastatyti 12 atomo energija varomų elektrinių. Jų įrengimas pareikalaus 300 milionų svarų.

* * *

Ženeva. Japonų prekių konkurencija su anglų gaminiais britų imperijoje darosi vis smarkesnė. Tarp keturiolikos valstybių, vedančių muito sumažinimo derybas su Japonija, yra Kanada, Ceilonas ir Pakistanas.

* * *

Londonas. Britų vyriausybė pašaukė 11-kos asmenų komitetą ištirti ir pasisakyti, ar Anglijai gydytojų jau pakanka, ar dar jų trūksta. Jei pasirodytų, kad gydytojų yra ar bent greit perteklius, norintiems studijuoti mediciną bus patarta pasirinkti kokią kitą profesiją.

* * *

Londonas. Tris kart atstovų rūmuose Anglijos tiekimo ministras Selwyn Lloyd pabrėžė, kad šių salų nakties oro apsauga yra pati geriausia. Jis tai tvirtino atsakydamas į darbiečių kritiką.

* * *

Njūjorkas. Amerikiečių žmonių nuomone, vyrai yra kvailesni nei moterys. Jei būtų atvirkščiai, girdi, kaip galėtų laikytis tokia krautuvė, kuri nosines pardavinėje po 12 svarų, pižamas po 23 svarus, kojines po 3, o eilutes po 103 svarus. Tarp kita ko, kalbamoje krautuvėje perka Persijos Šachas ir filmų aktorius Marlon Brando.

* * *

Londonas. Vos tik keturias dienas pradėjusio viename sostinės teatre veikalo „Sailor Beware" teisę filmuoti buvo nupirkta už 20.000 svarų. Šią sumą paklojo britas filmininkas John Wolf.

* * *

Tokio. Pirmą kartą po karo pralaimėjimo Japonijos vandenyse prasidėjo karinio laivyno manevrai. Tuose penkių dienų pratimuose dalyvauja 41 laivas ir 6.000 jūrininkų. Prisidėjo ir du JAV povandeniniai laivai bei septyni lėktuvai.

* * *

Londonas. Jau paskelbti D. Britanijos biudžeto metmenys. Išlaidų numatoma 36 milionai daugiau. Numatoma padidinti pensijas ir sumažinti civilines apsaugos išlaidas. Iš viso projektuojama išleisti 2.791.828.745 svarus. Išlaidos krašto apsaugos reikalams sumažinamos 5-kiais milionais.

* * *

Njūjorkas. Policijos gaudomas banditas Leonard Pasco Miltone atsidūrė prie vieno parke stovėjusio automobilio, ginklu išvijo iš jo dvi flirtuojančias poreles ir privertė Constance Cobb, 17 m. amžiaus mokinę, kaip galima greičiau vežti jį toliau nuo policijos. Jis įrėmė pistoletą į jos kaklą. Automobilis visu smarkumu trenkė į policijos užtvarą, apvirto ir užsidegė. Abu žuvo.

GRAŽUS VYRŲ DARBAS

LIETUVIŲ KUOPOS PASTATĖ GIMNAZIJAI TRŪKSTAMAS PATALPAS

1955 m. vasario 12 d. į Lietuvių Vasario 16 Gimnaziją Huettenfelde suvažiavo iš penkių lietuviškų dalinių, esančių prie US Armijos Vokietijoje, atstovai, viso apie 50 vyrų, perduoti Gimnazijai jų dar bo jėga ir suaukotais pinigais pastatytąjį Gimnazijos parke pastatą — didelį medinį baraką, ir mokinių valgyklos stalams padengti komplektą stalo reikmenų. Iškilmingame perdavimo akte, Gimnazijos salėje, be jų dalyvavo dar mokiniai ir būrys svečių, bet, deja, nebuvo nei vieno atstovo iš PLB Vokietijos Krašto Valdybos, o iš dvidešimties Gimnazijos mokytojų tedalyvavo tik Direktorius, šeši mokytojai ir bendrabučio vedėjas. Šį kartą dovanos buvo ne eilinės, — daug darbo, prakaito ir pinigų iš vyrų pareikalavusios.

Gimnazijos salėje atliktas iškilmingas dovanų įteikimo aktas, kurį atidarė Gimnazijos Direktorius Dr. Vl. Literskis, pasveikindamas kuopų vadus, vyrus ir kitus svečius, ir pakvietė Pabaltiečių Ryšių karininką prie US Armijos Labor Ser vice Organizacijos — kapt. J. Venckų tarti žodį. Kapt. J. Venckus nupasakojo, kad Lietuvių Dalinių Vadovybės ir jų vyrai, kurių daugelio vaikai lanko Vasario 16 Gimnaziją, yra nekartą girdėję iš Gimnazijos nusiskundimų dėl didelio trūkumo patalpų klasėms, mokslo priemonių kabinetams ir kt. reikalams, o trūkumą indų ir kitokių reikmenų mokinių valgykloje stalams padengti matė čia kiekvienas pats atsilankęs. Tai girdėdami ir matydami lietuvių dalinių vyrai tyliai ryžosi Gimnazijai padėti ir tuos trūkumas pašalinti. Tokiai padėčiai esant, 1954 m. rugpiūčio mėn. 3 d. kapt. J. Venckus lietuvių dalinių vardu įteikė Amerikiečių Armijos Vakarų Srities Vadovybei prašymą paskirti Gimnazijai iš US Armijos nuosavybės 3 išardytus ir nenaudojamus barakus, motyvuodamas svarbiausia tuo, kad dalies kuopų vyrų vaikai lanko tą savąją Gimnaziją, išlaikomą grynai tik iš savo tautiečių aukų. Drauge su 2040 Darbo Kuopos Vadu kapt. H. Bervingu jis ne kartą varstė Amerikiečių Armijos Vadų

MŪSŲ SPECIALAUS KORESPONDENTO VOKIETIJOJE

duris, sekdamas paduoto prašymo eigą ir žodžiais belsdamas į jų jausmus taip ilgai kol tų pačių metų rugsėjo 21 d. USAREUR Majoras P., Ūkio Dalies Viršininkas uždėjo rezoliuciją ant prašymo, kad iš US Armijos nuosavybės Vokietijoje paskiria ir padovanoja Lietuvių Vasario 16 Gimnazijai DU MEDINIUS BARAKUS, kurių kiekvienas turi 20x80 pėdų dydžio.

Kuopų vyrai, dažnai aukodami net savo užtarnautas atostogų dienas, šiuos išardytus barakus pervežė į Gimnaziją ir iš jų, savo darbu ir sudėtais pinigais pastatė vieną, bet didelį ir tvirtą baraką, skirtą mokinių klasėms ir kitiems reikalams. Šito barako pastatymas pareikalavo 39 darbo dienų, kurių metu vidutiniškai dirbo kasdien po 5 vyrus. Korporalas Tauraitis prie barako statybos išdirbo net 27 dienas, o korporalas Bubelis V. — 12 dienų; kiti, pasikeisdami, po mažiau. Barakas viduje dar nespėtas pilnai įrengti, tačiau kapt. J. Venckus užtikrino, kad trijų-keturių savaičių laikotarpyje kuopos baigs ir galutinį vidaus įrengimą. Barako medžiaga gera, pastatytas ant tvirtų cementinių pamatų, darbas atliktas kruopščiai ir pastatas išėjo labai vertingas, jei prisiminti, kad prieš metus PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirktas ir pastatytas barakas atsiėjo su vidaus įrengimais keletą dešimčių tūkstančių markių. Barako statybos projektą paruošė inž. Funkas, o statybos darbams, vyrams vadovavo ir pats drauge daug dirbo ltn. Bendoraitis.

Be to, tie patys kuopų vyrai savo sudėtais pinigais nupirko ir kiek anksčiau įtei kė jau Gimnazijai 200 valgomų šaukštų, 200 arbatinių šaukštelių, 200 stalo peilių ir 200 šakučių. Pradžioje minimą dieną įvyko oficialus pastatyto barako ir čia minimų stalo reikmenų Gimnazijai perda vimas, kurio metu kapt. J. Venckus visų svečių akyvaizdoje perskaitė dovanų perdavimo-priėmimo aktą. Šiame akte, tarp kita ko, parašyta, kad visos augščiau pažymėtos dovanos — pastatytasis barakas ir stalo reikmenys — perduodami pilnon ir išimtinon Gimnazijos nuosavybėn, šiomis sąlygomis:

a) „Lietuvių Vasario 16 Gimnazija neturi teisės vis: arba dalies šių dovanų par duoti, įkeisti, dovanoti, išnuomuoti arba kitu kuriuo būdu perleisti kitiems nuosavybėn arba nuolatiniam naudojimui.

b) Lietuvių Vasario 16 Gimnaziją likviduojant arba iškeilant ją už Vokietijos ribų, arba praėjus reikalui dovanotu turtu arba jo dalimi Gimnazijai toliau naudotis, šis turtas turi būti perduotas Lietuvos Raudonajam Kryžiui Vokietijoje arba, jeigu tokio nebūtų, Bendrajam Amerikos Lietuvių Šalpos Fondui (BRLF'ui) Vokietijoje, o jeigu ir šito jau nebebūtų, tai betkuriai kitai centrinei lietuvių labdaros organizacijai Vokietijoje."

Aktą pasirašė: kuopų vyrų vardu kapt. J. Venckus, o Vasario 16 Gimnazijos vardu jos direktorius Dr. Vl. Literskis. Liudytojas buvo pakviesti ir pasirašė kapt. H. Bervingas ir M. Teišerskis. Tas dovanų aktas buvo pasirašytas čia pat salėje, visų svečių akyvaizdoje, ir jo originalą kapt. J. Venckus, gausiems plojimams palydint, įteikė Gimnazijos Direktoriui Dr. Vl. Literskiui.

Aktą pasirašius ir įteikus, kuopų vyrams už dovanas pareiškė nuoširdžias padėkas — Gimnazijos Direktorius Vl. Literskis, Gimnazijos Kuratorijos Pirmininkas Dr. Damijonaitis, Lietuvių Sielovados Tvarkytojas Vokietijoje Tėvas A. Bernatonis, Huettenfeldo Apylinkės Pirmininkas vyr. gimn. mokt. S. Antanaitis ir, mokinių vardu, mokinys Cibitis. Pabaigoje kalbėjo dipl. inž. J. Augustaitis, paminėdamas ir pavyzdžiais pailiustruodamas, ko plačioji visuomenė iš Gimnazijos laukia, ko tikisi iš besimokančios jaunuomenės, kad visos lietuvių dedamos dabar Gimnazijai aukoss neliktų be prasmės ir naudos mūsų tautai ir tėvynei.

Tuomi baigus oficialiąsias iškilmes, Gimnazijos Direktorius Dr. Vl. Literskis visus kuopų vyrus, kitus svečius ir Gimnazijos mokinius pakvietė į mokinių valgyklą bendros vakarienės, kuriai paruošti 4204 Kuopa dieną prieš iškilmes atvežė į Gimnaziją dar gyvą ir čia vietoje paskerdė 3 centnerių svorio kiaulę, kurią kuopos vyrai nušėrė savo virtuvės maisto likučiais. Vakarienės metu, prie stalo, mokiniai ir kuopų vyrai sudainavo keletą mūsų liaudies dainų, o sočiai pasistiprinę mokiniai ir svečiai porą valandų dar bendrai pasišoko Gimnazijos salėje. Šokių pertraukos metu mokinių bendrabučio kambario mergaitės atliko trumpą, linksmą programėlę.

Šis kuopų vyrų atliktas žygis parodė dar kartą, kad dirbantieji lietuviai Vokietijoje, pagal savo išgales, taip pat stengiasi ir visokiais būdais remia Gimnaziją, o svarbiausia, kad ryžtasi uoliai remti ją ir toliau. Šios šventės metu pilkomis kariškomis uniformomis gražiai pasipuošę dalinių vyrai daugeliui priminė mūsų karius ir šaulius — per kariuomenės su visuomene susiartinimo šventę laisvoje Lietuvoje.

T. Minius

Londonas. Kovą prieš kriminalinę ir pabaisų literatūrą, vadinamuosius „komikus", pagaliau bus įteisinta. Jau paskelbtas įstatymas, pagal kurį tų durnaknygių spaustuvininkas, leidėjas ir pardavėjas galės būti baudžiamas iki keturių mėnesių patupėti kalėjime ir sumokėti 100 svarų piniginę baudą. Tokie leidiniai apibūdinti kaip kenksmingi vaikams ir jaunimui. Jų importas taip pat draudžiamas Policijai suteikiama teisė įtartinoje vietoje daryti kratą ir konfiskuoti tą šlamštą.

* * *

Milanas. 27 dailininkai pripažino filmų aktorę Giną Lollobrigidą „1955 metų Mona Liza". Visi jie pieš jos portretą, o ji su tiko pozuoti jiems savaitę laiko, po tris valandas kasdien.

LIETUVIŲ SPAUDOS PUSLAPIUOSE

GERI NORAI

„Laike“ aptinkame V. Ilgesio straipsnį, kuriame jis sielojasi mūsų teigiamiausios veiklos gairėmis, stengdamasis sukelti ir įkvėpti išeiviams pakankamai patriotinio entuziazmo. Nesumanydamas, kaip ir daugelis idealistų už ko griebtis, jis rašo: „Be galo būtų sunku nagrinėti, kokiu būdu galima prisidėti prie mūsų tautos klestėjimo, kaip lygiai sunku pasakyti, kaip tapti didvyriu. Čia žmogus negali nustatyti aiškias ribas, nes ką reikia daryti .. diktuoja pats gyvenimas. Svarbu, kad visą laiką kurentųsi entuziazmas dirbti, kovoti ir mirti kovojant už augštesnius idealus. Jeigu idealizmo žmogui netrūktų, tai čia ir Argentinoje, kad ir su mažu kovotojų būreliu ir tuo pačiu laiku pavyktų išvaryti gilią vagą Tėvynės laisvinimo bare. Reikia burtis, diskutuoti, nutarti ir įvykdyti tuos pagrindinius dalykus, be kurių įgyvendinimo Tautos vadavimo darbas neįmanomas“. Taigi, lengva pasakyti, bet sunku įvykdyti, nes mes paprastai nevisi vienodai ir vienu laiku galvojame. Jei su žmonėmis būtų taip, tai žiauriausios diktatūros krašte perversmas įvyktų per vieną valandą. Tačiau taip neatsitinka, nes, daliai gyventojų sukilus, kita dalis juos malšina. Kodėl? Todėl, kad nevisi vienu metu vienodai galvoja. Mes irgi esame žmonės ir tokių pat silpnybių poveikyje, todėl sunku būtų ir tikėtis, kad partijos staiga pritildytų savo ruporus ir užgiedotų vienybės giesmę. Atvirkščiai, kiekviena rėkia, jog tik jos kelias esąs išganingiausias ir jog tik ji viena jungianti visus lietuvius kovai dėl Tėvynės laisvės. Šiaip ar taip, nepartiniams idealistams sunku juos perrėkti. Neperrėks nė tautietis L. Ilgesys. Pagaliau, jis nė nerėkia, jis tik skundžiasi.

TIESIOG UŽ PAKARPOS

Trumpai ir patriotiškai savo vedamajame pila „Vienybė“. Ten rašoma: „Žiūrėkime, kad kiekviena kolonija atliktų savo tautinę pareigą. Praėjo tie laikai, kada lietuviui reikėjo įrodinėti, jog jis yra lietuvis. „Lietuivais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt“, anot tos prieš 50 metų mirusio vokiečio dainos. Nelaukime, kad šiais tautinio susipratimo laikais kitatautis mums primintų mūsų pareigas savo tautai“. Griežtai pasakyta ir su optimizmo užuomina. Tikrai ne vienas mūsiškių delsia atlikti savo tautinę pareigą vien iš nerangumo. Nevienas ir varžosi, manydamas, kad tautinis aktyvumas nekaip derinasi su jo aplinka. Tai yra klaida, nes kitatautis, pats būdamas patriotas, tik patriotą, ir gerbia. Svarbu būti atžvalgiam, tad niekas nepapeiks už patriotinių veiksmų atlikimą, nebent aiškus mūsų tautos priešas — komunistas. Jo tai mažiausiai tenka varžytis, nes ir jis savo priemonėmis nesivaržo.

ŠĮ KARTĄ DAILININKAMS

„Draugo“ priede J. A. Skirka rašo: „Dailininkai, be abejo, gali tapyti ir braukyti, kaip jiems patinka, rengti parodas, išstatydami savo paveikslus, nors ir patys nežinotų, kas ten pagaliau nupiešta. Gal atsirastų tokių kas ir nupirks, bet einant į į visuomenę, reikėtų atlikti darbą taip, kad jį visuomenė suprastų“. Neatsargiausia ginčytis dėl skonio.

ŽMOGAUS PASITENKINIMAS

Kun. A. Jaunius „Draugo“ rimties valandėlėje štai kaip rašo apie Absoliutą ir žmogų: „Žmogaus prigimtis pirmoje eilėje įžvelgia konkrečius dalykus. Ir dažnai gana ilgokai mato kaipo kaulų ir raumenų tvarkingą ir tikslingą struktūrą, šiuo požiūriu rūpimą tinkamai išvystyti, augti ir stiprėti. Iš kitos pusės — rūpinamasi ir kultūriniu auklėjimu“. Toliau autorius sako: „Žemiškos vertybės, kokios formos jos bebūtų, neduoda net relatyvaus sielai džiaugsmo. Yra tautų fiziškai sveikų, turinčių pakankamai pramogų ir augštą kultūrą, tačiau nesančių laimingomis. Ekonomistai, socialinio klausimo atstovai ir politikai jieško priemonių saviems pradžiuginti, o liūdesys sunkiasi kaip Kanos vestuvėse“. Aišku, kad tikrasis gyvenimo džiaugsmas išplaukia iš paties žmogaus sielos gelmių. Deja, yra žmonių, neprisipažįsta sielos.

ATEITIES IŠSIPAGIRIOJIMAS

Jau mums pažįstamas R. Medelis „Tėviškės Žiburiuose“ rašo apie mūsų nuotaikas būnant Vokietijoje ir emigravus. Jis sako: „Greit, oi greit pamiršim stovyklas. Taip norėdavosi iš jų nerti į laukus. Atsikvėpti. Pažvelgti į šiaurę ir atsidusėjus tarti: „Kada, oi kada grįšiu?“ Mainos rūbai margo svieto. Dabar per taukinę sunku ir alsuoti, ką čia dūsauti. Pamiršom varga Tėvynėje, pamiršom savus Sibire. Šokim ant brolių kapų. Juk vieną kartą tegyvenam. Kam liūdėti? Daugiau optimizmo ir ugnies. Stovykloje — veršiena, o čia biznio kraštas. Čia, brol, dėl silkutės nereikia bėgioti į Hamburgą.“ Ironija ir sarkazmas. Tačiau autorius nenusimena. Į straipsnio pabaigą jis jau raminasi: „Skaudus kaleidoskopas. Bet nusiminti nereikia. Prasidės išsipagiriojimas. Perdaug karštai čiupom čia gyvenimą. Ne saujomis, bet riekučiomis. Palūžo medeliai. Bet ateis Donelaičio pavasaris, pažadins saulutė atkopdama ir nudžiūvusia šaka skleisti pumpurus. Nesame tokie dideli ir gausūs, kad galėtume save pardavinėti svetimiesiems. Istorijoj ir nemažai pardavėm. Atminkim, kad Tauta po skaudžių išgyvenimų pareikalaus sulčių. Kraujo. Darbo. Rankų. Mes neliksime tais, kurie bundančiai Tautai pasiųstų doleri, švarkelį, bet mes save jai sugrąžinsime“. Sunku pranašauti, bet tam tikro nusivylimo Vakarų civilizacija bus. Gyvenimas nepriklausomoje Lietuvoje visdėlto paliko mumyse savo žymę. Pamotė niekad neatstos tikrosios motinos, o vpač, jei motina buvo rūpestinga ir meili. Dabar kiekvienas gali laisvai palyginti, pasitarti su sąžine ir nusistatyti. Žinoma, visokių atsiras, tik vieną galima ateičiai pasakyti, kad tie, kurie grįš po Lietuvos išlaisvinimo į tėvynę, bus visų pirma lietuviai. Tačiau negalima bus smerkti ir užkliuvusių, kaip nesmerkiamas sūnus, išėjęs į užkurius. Išeidavo sūnūs ir gerais laikais.

JUODASIS ŠALTIS

„Juoduoju šalčiu“ vadina šiaurės vandenyse arčiau prie ašigalio lietų, kuris srovėm krinta ir čia pat sušala, virsdamas ledo sluogsniu, kurio nei nutirpysi nei nukaposi. Jei jis užklumpa laivus, tai beveik nėra išsigelbėjimo, nes ant laivo susidaro tonos ledo, kuris spaudžia laivą žemyn ir nuskandina.

Sausio 27 buvo aliarmuota, kad du Anglijos žvejų laivai pakliuvo į tokį lietų. Iš laivu buvo gauti pagalbos šauksmai, bet paskui viskas nutilo. Kai pro audrą prasimušė kiek vėliau pagalbos laivai, jie nieko jau neberado. Dingusiuose laivuose buvo po 20 žmonių įgulos. Anglijos parlamente reikalaujama ieškoti priemonių, kaip nugalėti tą „juodąjį šaltį“.

Kristijonas Donelaitis ir rusai

Vasario 18 d. pasaulio lietuviai minės dailiosios ratšijos tėvo, Kristijono Donelaičio, 175 metų mirties sukaktį. Kiekvienam lietuviui brangus nemirtingojo epo „Metai“ autorius, hegzametrinės poezijos atgaivintojas bei religinio realizmo kūrėjas. Todėl ir bolševikai pasiskubino pasigirti, kad „tinkamai atšvęs“ Tolminkiemio dainiaus sukaktį. Kokia prasme — visi gerai žinome. Jie vėl bandys giliai Dievą tikintį evangelikų kunigą Kristijoną Donelaitį atvaizduoti ateistinio komunizmo pirmtakūnu. Tegu sau. Bolševikiška klasta poeto garbės nesuteps ir jo kūrybinės vertės nemažins.

Okupantaai įkyriai šūkauja davę leidimą Donelaičio „Metus“ išversti rusų kalbon. Tikrai verta išversti šį didelį kūrinį į svetimas kalbas, ypač į rusų kalbą. Gal rusai, jį perskaitę, įsitikins, kad kolchozinė vergovė visiškai atitinka 18-jo šimtmečio baudžiavą ir yra net blogesnė už ją. Dėl „Metų“ išvertimo į rusų kalbą plėšauti, lyg tai būtų negirdėtas įvykis, tikrai juokinga. Juk Donelaičio „Metai“ jau seniai išversti į vokiečių kalbą, ir išleistos net trys jų laidos.

Ar Donelaitis ką nors bendro turėjo su rusais? Štai ką kalba istoriniai šaltiniai apie jo santykius su maskoliais. 1757 m. maskolių pulkai, lyg skėriai, pirmą kartą užpuolė Donelaičio tėvynę Mažąją Lietuvą. Anuomet, kaip ir šiandien, tą kraštą jie laikė ne okupuota Lietuvos sritimi, bet Maskvos provincija. Anuomet, kaip ir dabar daugelis žmonių išvežta, o likusieji įkyriai rusinami. Juk ir anais laikais gyventojai buvo verčiami lankstytis maskoliams, o evangelikų bažnyčiose įsakyta švęsti stačiatikių šventes. Ir Tolminkiemio parapijos klebonas Kristijonas Donelaitis gavo įsakymą pamaldų metu pagerbti rusų kunigaikštį Aleksandrą Nevskį, kurį dabar taip garbina ir rusai komunistai. Kristijonas Donelaitis, negalėdamas viešai protestuoti dėl tokio maskolių įžūlumo, iš sakyklos taip prabilo į smalsiai belaukiančius lietuvininkus:

„Mieli parapijiečiai! Carinė valdžia man įsakė šlovinti kažkokį Aleksandą Nevskį. Galimas daiktas, kad tas Aleksandras buvo geras žmogus. Tačiau nei Jūs, nei aš jo nepažįstame, todėl nėra čia ko daug apie jį kalbėti. Dabar verčiau apmąstykime Apaštalo Povilo žodžius, skirtus Timotiejui, parašytus antrame laiške, ketvirtajame skyriuje, keturioliktajame skirsnyje, kurie skamba šitaip: „Kalvis Aleksandras man yra daug blogo padaręs. Tegu Viešpats jam už tuos niekingus darbus atitinkamai atsilygina. Amen!“

Tokie buvo senelio Kristijono Donelaičio santykiai su rusais. Jo paties ir jo metu Mažosios Lietuvos lietuvių laikymasis maskolių atžvilgiu visai atitinka šiandieninę pavergto lietuvio laikyseną, priešintis pavergėjui. Mes siūlome rusiškajame „Metų“ vertime — vardan istorinės tiesos — tinkamai nušviesti Kristijono Donelaičio santykius su rusais pavergėjais.

„E“

KULTŪROS PASTABOS

Dail. Jonas Rimša po dešimtmečio mėnesių kūrybinio darbo Peru valstybėje, kuriam laikui išvyko į Čilę, kur nori susipažinti su to krašto menu.

*

Gen. Stasio Raštikio atsiminimus išleis „Lietuvių Dienų“ leidėjas Antanas Skirius. Tai bus didžiulė knyga, į kurią tilps daug įdomios ir vertingos medžiagos.

*

Šolochovas, „Tyliojo Dono“ autorius, dalyvavęs Rusijos rašytojų suvažiavime, kalbėdamas apie sovietines rašytojo sąlygas, pareiškė, kad jos yra sunkios. Rašytojai yra suvaržyti komunistų reikalavimų rašyti partijos, ne literatūros reikalamas. Bet Šolochovas manąs, kad ir tomis sąlygomis rašytojas galįs daugiau sukurti negu sukuriąs.

*

Okupuotoje Lietuvoje dažnai pasirodo antitvorų bei sienų užrašytų antisovietinių šūkių. Dažniausiai pasitaikąs tarp tokių šūkių yra — „Visų šalių proletarai vienykitės prieš komunistus“.

*

JAV, Ohio, Antiocho kolegijos profesoriai gaus po vienerius metus atostogų su pasiūlymu įsijungti į biznį ar pramonę, kad būtų praktiškesni ir žinotų, kokiam tikslui jie rengia studentus.

*

Ilgiausios ir pastoviausios eilės, nors ir šalta, dabar laukia prie vieno Njūjorko kino, kuriame rodomas 1936 metais pagamintas filmas „Camille“, su Greta Garbo.

*

Tik sulaukęs 105 metų amžiaus amerikietis William Jawel baigė kolegiją, ir tai pirmą kartą savo ilgamo gyvenime. Visdėlto būta pasiryžimo.

*

Šiomis dienomis išėjo iš spaudos Nelės Mazalaitės romanas „Saulės takas“. Knyga turi per 400 puslapių.

Pagal vėliausią statistiką, daugiausia knygų išleidžia Anglija. Antroje vietoje stovi Vokietija, trečioje Prancūzija, ketvirtoje Japonija, o penktoje JAV-bės.

*

Jau pasirodė knygų rinkoje Čikagos Lietuvių Metraštis. Knyga dailiai išleista ir gausiai paveiksluota. Išleido „Nemuno“ leidykla. Autorius — A. Vilainis.

*

Lietuvis P. Aleliūnas, prieš kurį laiką pradėjęs reikštis amerikiečių literatūroje, išleido pirmąjį savo romaną antrašte „The Cry Babies“.

*

Jau suėjo 55 metai nuo pirmosios Vinco Kudirgos eilėraščių knygos „Laisvos Valandos“ pasirodymo atskiru leidiniu.

*

Kauno baldų kombinato kolektyvas pradėjo gaminti lietuvių liaudies instrumentus — kankles ir skudučius. Jie skirti pirmoje eilėje meno saviveiklos kolektyvams. Linksmybių raudonieji, atrodo, nesigaili, kad tik vergai našiau dirbtų.

*

Jonas Rimašauskas rengia raportą apie sovietų genocidą Lietuvoje. Raportas turi 700 puslapių, įskaitant ir 200 dokumentinių puslapių, ir kalba apie daugiau kaip 5.000 asmenų. Surinktoji medžiaga jau baigiama versti į anglų kalbą. Lietuviškoji to raporto redakcija, praplėsta iki 1.000 puslapių, yra numatoma išleisti atskiru leidiniu.

*

Los Angeles mieste įsteigtas Viešosios Lietuvių Nuomonės Tyrimo Institutas. Pagal jo programą, lietuvių viešoji nuomonė galės būti patirta taip, kaip tai atlieka Amerikos visuomenėje žinomas Galluop institutas. To instituto pirmininkas yra J. Vitėnas, sekretorius L. Valiukas, o nariai — J. Kojelis, J. Gliauda ir J. Tininis.

*

Tarptautinio fronto kovai prieš komunizmą įgaliotinis Brazilijai M. Laupinaitis parašė ir išleido 234 puslapių knygą „Aš kaltinu“. Pirmasis tomas apima Lietuvos nepriklausomybės paskutiniąsias dienas. Bus dar du tomai.

Sekmadienio rimtai

GUNDYMŲ NAUDA

Kristaus gundymai, kuriuos iškelia pirmojo Gavėnios sekmadienio Evangelija, yra be abejo paslaptis. Čia pasirodo Dievo meilė, kad Kristus tapęs žmogumi buvo panašus į mus, išskyrus nuodėmę. Žmogus dažnai gundomas. Nemaža yra, kurie didžiuodamies mokslo pažanga, velnio gundymus skaito viduramžių pasakojimais. Mano, kad į žmogaus mintis ir veiksmus niekas negalįs turėti įtakos, net nė pats velnias. Tačiau Šv. Raštas ką kitą sako. Dievas negali klysti ir, kitus klaidinti! Senajame Testamente velnias vadinamas gundytoju, kuris suvedžioja žmones. Tai yra Tikėjimo dogma. Dievo įkvėptas Psalmistas demaskuoja „vidudienio velnią“. Apreiškimo autorius daug rašo apie kovą su „senuoju žalčiu, kursai vadinamas velniu ir šetonu, kuris suvedžioja visą pasaulį“.

Nepatyrimas labai dažnai klaidingai pervertina mūsų jėgas. Pats Petras po Paskutinės Vakarienės su kitais apaštalais lydėdamas Kristų į Alyvų kalną, nuoširdžiai didžiavosi savo drąsa ir didvyriškumu, pasiryžęs net mirti už dieviškąjį Mokytoją. Pirma pasitaikiusi proga jį pamokė ir suteikė sąmoningumo ir atsargumo ateičiai. Laimėtos gundymų kovos sustiprina valią, išmoko kantrumo, pasitikėjimo Dievu ir užpelno pergalės vainiką Danguje. Apaštalas Jokūbas sako: „Laikykit, mano broliai, tikru džiaugsmu, kad jūs patenkate į įvairius mėginimus, žinodami, kad jūsų Tikėjimo ištvirmas daro kantrumą. Būkite žodžio vykdytojai, o ne tik klausytojai“.

Šiandieną pavergtas lietuvis įvairiom bolševikų priemonėm gundomas išsižadėti šventojo Tikėjimo ir tikros Tėvynės Lietuvos meilės. Tik nusilenk raudoniesiems maskoliams, tik spauk į savo tautos didvyrius ir būsi „raudonojo krajaus draugu“. Už Laisvę kankinamas ir iš gimtojo krašto tremiamas lietuvis, lieka tvirtas, kaip ąžuols drūts prie Nemunėlio ir kartu su Kristumi gundytojui sušunka: „Eik šalin, šetone! nes parašyta: Viešpatį savo Dievą tegarbinsi ir Jam vienam tetarnausi!

P. Dauknys MIC

DARBININKAS SKELBIA KONKURSĄ

Rugsėjo 19 d. sueina keturios dešimtys metų, kaip Bostone išėjo pirmasis Darbininko numeris.

Jo leidėjai ir redakcija šią sukaktį nori paminėti žygiu, kuris prisidėtų prie lietuviškos dvasios ir kūrybos tolimesnio palaikymo.

Matydamas, kaip lietuvius suburia vaidinimas, kaip per vaidinimą juos prieina lietuviška mintis, bet ir kaip lietuviškų scenos veikalų trūksta, **Darbininkas skelbia dramos veikalo konkursą, skirdamas 500 dolerių premiją.**

KONKURSO SĄLYGOS

1. Veikalas turi būti iš lietuviško gyvenimo, dabarties ar praeities, drama ar komedija; prieinamas šių dienų žiūrovų daugumai ir neprasilenkdamas su krikščioniška bei tautine dvasia, veikti žiūrovą pozityviai; įmanomas lietuviškai scenos techniškai; pavaidinamas per 2-3 valandų spektaklį.

2. Veikalai, siunčiami dramos konkursui, pasirašomi slapyvardžiu; atskirame uždarame voke autorius turi pažymėti savo tikrąją pavardę, adresą, savo veikalo pavadinimą ir slapyvardį.

3. Geriausią dramos veikalą atrinks New Yorke sudaryta jury komisija. Jos sudėtis bus paskelbta vėliau.

4. Teisė premijuotą veikalą vaidinti ir išleisti tenka Darbininkui.

5. Paskutinė data dramos rankraščiui įteikti š.m. gruodžio 1 d.

6. Konkursui veikalai siunčiami šiuo adresu: Darbininkas, Dramos Konkursui, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y.

Premija bus įteikta gruodžio mėn. per iškilmingą Darbininko 40 metų minėjimo aktą.

ERSKINE CALDWELL

MANO TĖVO POLITINIS PASKYRIMAS

Išvertė K. BARĖNAS

Erskine Caldwell — amerikiečių rašytojas, pietietis, savo romanams ir novelėms daugiausia imąs Amerikos pietinėms valstybėms būdingus siužetus: nusigyvenusias stambiųjų žemvaldžių šeimas, negrus, apsileidusius primityvius ūkininkus. Iš viso jo žmogus — didelis primityvas. Dėl savo lakoniško stiliaus Caldwell giminingas vadinamajai E. Hemingvajaus mokyklai. Jo kūryboje ypač apstu ironijos ir jumoro, kuris prasiveržia pro jo vaizduojamojo gyvenimo ir žmonių brutalumą.

Ypač išgarsėjo savo romanais „Tobacco Road“ ir „God's Little Acre“.

Čia spausdinamasis dalykėlis yra paimtas iš jo novelių romano „Georgia Boy“.

Po vakarienės mes sėdėjome priekinėje verandoje, kai gatve atėjo Benas Simonsas ir pasuko į mūsų kiemą. Mano tėvas visą vakarą blogai jautėsi ir balsiai ne ką tekalbėjo, nors girdėjau, kad kartas nuo karto jis vis suburbėdavo vienas sau. Visa buda prasidėjo tą pat rytą, kai tik mama šoko ant jo, kad jis neturįs jokio darbo ir kad net nsidairąs kokio nors. Bardamasi ji užpakaliniame kieme gainiojo jį iš kampo į kampą, vis skusdamasi, kad ji visą laiką turinti imti plauti ir laidyti skalbinius, o jis retai kada teuždirbąs. Tas mamos barimasis ilgainiui įsiėdė mano tėvui, tai jis ir pasakė, kad jei ji jau šitaip, tai jis išeisiąs, padarysiąs šiek tiek pinigų ir parodysiąs jai, ką jis galįs padaryti, kai jį jau šitaip stumdo. Tuojau pat jis išsiuntė Handsomą ir mane pririnkti užsakymų gervuogėms. Jis įsakė mums pririnkti juo daugiau tų užsakymų, grįžti ir pasakyti jam, kiekai galionų sudarys tie užsakymai. Mes su Handsamu praleidom visą popietį, eidami per miestą nuo namų prie namų ir klausinėdami žmones, ar jie nenorėtų pirkti šviežių gervuogių. Daugumas norėjo, nes kaina buvo žema, o be to dar atsižvelgta ir į tai, kad mano tėvas buvo liepęs sakyti žmonėms, jog uogos bus švarios ir tarp jų neropinės skruzdėlės. Sau galvoje jis buvo jau apskaičiavęs, kad tuo atveju, jei jis galėtų parduoti dvidešimt penkis galionus uogų po dvidešimt penkis centus galioną, tai susidarytų truputį per šešis dolerius. Jis sakė, kad bet kam šitiek per dieną paimti vis tiek reiškia jau krūvą pinigo. O kai surinks šitiek ir parodys mamai, tai šita nustebinta atsiims visus tuos koliojimus, kurių ji šiandien rytą prisakė jam ten užpakaliniame kieme. Mes abu su Handsomu pagaliau jau turėjome užsakymų dvidešimčiai galionų, prižadėję, kad uogos bus pristatytos kitą dieną iki vakarienės. Kai mes grįžome ir pasakėme, kad užsakymų gavome tik dvidešimčiai galionų, tai tėtė buvo truputį nepatenkintas, nes, kaip jis sakė, tai reiškia, kad jis tesudarys vos penkis dolerius, o ne virš šešių, kaip jis buvo apskaičiavęs. Šiaip ar taip, jis sakė, tai vis dar krūva pinigo tik už vienos dienos darbą, tai Handsomui ir man liepė rytoj anksti eiti į užmiestį ir pradėti uogauti. Kai nugirdo mama, tai atėjo ir treptelėjo koja. Ji pasakė mano tėvui, kad nei Handsomui, nei man neleisianti eiti laužyti sau nugarkaulių ir rinkti ten tų uogų, kurias jis paskui pardavinės, o, be kita ko, pririnkti dvidešimčiai galionų reikėsią savaitės laiko. Tėtė tuoj pakaltino mamą, kad ši trukdanti jam, ir tą vakarą per visą vakarienę jie vienas kitam jau nebepratarė žodžio. Kai išėjom į prieangį, tai mano tėvas pradėjo pats sau vienas burbėti. Dar jis tebeburbėjo, kai ir miesto policininkas Benas Simonsas įėjo kieman.

— Labas vakaras, žmonės, — tarė Benas, žengdamas laiptais.

— Labas, Benai, — tarė tėtė. — Prašom čia, sėskite.

Mama dar nieko nesakė, nes ji visad įtaringai žiūrėjo į tokius politikus, kaip Benas Simonsas, kol tie nepasisakydavo, ko jie nori.

— Gražus vėsus vakaras, ar ne tiesa, ponia Stroupiene? — tarė Benas, patamsyje graibstydamasis kėdės.

— Taip atrodo, — tarė mama.

Valanėlę niekas nebeprabilo. Benas kelis kartus krankštelėjo, prasivalydamas gerklę, nes atrodė, kad jis norėjo kažką pasakyti, bet vis dar bijojo praverti burną.

— Ar labai šiom dienom užimtas, Benai? — paklausė jį tėtė.

— Tai tikrai užimtas, Morisai, — tuojau atsakė šis, tartum tik ir laukęs, kad kas nors duotų progos prabilti jam. — Pasakysiu, tai atrodo, kad nebėra net laiko atsisėsti minutėlei pasilsėti. Truputį nusnaudžiu, truputį sugriebiu ką nors užkąsti, o šiaip visą laiką dirbk, dirbk ir dirbk, nuo ankstaus ryto iki vėlaus vakaro. Dar užvakar, štai, žmona net sakė, kad aš dvidešimt metų prieš laiką nuvarysiu save į karstą, jei nesiliausiu taip smarkiai dirbti. Turi sargybą eiti gatvėse, turiu prižiūrėti, kad daboklė būtų švari, suimdinėti, sekti užstatą paleistuosius, ir Viešpats vienas tik žino, ką dar daugiau. Aš jau visiškai nusivariau, Morisai.

— Gal tau reikia padėjėjo, — tarė mano tėvas. — Štai, imkim, pavyzdžiui, mane, tai aš vis po truputį turiu laisvo laiko. Žinia, nedaug teturiu, nes vis užimtas savais reikalais, bet kartais vis tiek laiko to lieka truputis, jei tau praverstų mano pagalba.

Benas kėdėje palinko į priekį.

— Teisybę sakant, tai aš dėl to šįvakar ir užėjau čia su tavim, Morisai, pasimatyti, — tarė jis. — Man malonu, kad tu šitaip kalbi.

— Benai Simonsai, — prabilo mama, — aš nežinau, ką tu sugalvojai, bet, kas ten bus ar nebus, tik jau kad vėl nebūtų koks nors negražus dalykas, kokin anąkart bugirdėti apie tuos tavo pelningus planus pargirėti apie tuos tavo pelningus planus pardavinėti įštisoms šeimoms plačius karstus. Kam netrūksta galvoj, tas nenorės turėti tokio karsto, kuris kiekvieną kartą vis atidarinėjamas, kai miršta kitas šeimos narys.

— Ką aš turiu sugalvojęs, tai nieko bend ra neturi su tokiais dalykais, ponia Stroupiene, — tarė Benas. — Apie ką dabar aš kalbu, tai politinis paskyrimas.

— Kokios rūšies ten tas politinis paskyrimas? — paklausė ji, sustabdydama savo supamąją kėdę ir sėdėdama rami ir tiesi.

— Tai yra, va, šitaip — tarė Benas. — Vakar vakare posėdžiavo miesto taryba ir nutarė išleisti potvarkį, tvarkantį palaidų šunų reikalą. Tik prieš porą dienų užtikau ir nušoviau pasiutiusį šunį, o miesto taryba galvoja, kad vis dėlto pavojinga, kai tiek daug dar šunų palaidų laksto. Jie pavedė man vykdyti tą potvarkį ir uždaryti kiekvieną šunį, kurį tik nutversiu gatvėje. Tarybininkams pasakiau, kad aš ir taip vos pajėgiu viską apeiti, tai jie sutiko paskirti žmogų tokiems benamiams ir valkatoms tvarkyti.

— Žmogų benamiams ir valkatoms tvarkyti! — tarė mama, pakildama iš kėdės. — Tai tamsta, Benai Simonse, sėdėsi čia ir sakysi, kad mano vyras yra tokios rūšies žmogus, kuris tinka būti šungaudžiu! Geriausia, ką aš galiu sugalvoti, tai paprašyti tamstą išeiti iš mano namų!

— Na, palaukit truputėlį, ponia Stroupiene, — gynėsi Benas. — Jei pradėsim iš pradžių, tai čia visiškai ne mano sumanymas. Vienas tarybos narys pats pasiūlė Morisą, kaip idealų šitokiam paskyrimui pilietį, ir jie nubalsavo...

— Šunes tai papratę trintis apie mane, — tarė mano tėvas. — Visą gyvenimą šitaip yra man buvę. Atrodo, kad šunes patys, be niekur nieko ,su manim...

(bus daugiau)

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS LIETUVIŲ NAMUOSE

Nuo pat ankstyvo ryto naujieji Lietuvių Namai Londone, Vasario 16 d. proga, buvo pasipuošę Lietuvos trispalve. Judriosios miesto dalies praeiviai stabtelėdavo valandėlei, spėliodami, kurios valstybės ir kuria proga plėvėsuoja augštai iškelta trispalvė vėliava?

Tos pat dienos vakare į Lietuvių Namus susirinko skaitlingas būrys londoniečių lietuvių, atšvęsti Nepriklausomybės paskelbimo 37-ją sukaktį. Susirinkusius pasveikino Liet. Klubo V-bos narys P. Duoba. Paskaitą skaitė J. Senkus, o meninę dalį atliko J. Kalibatienė, V. Dargis ir E. Matukas.

Minėjiman atsilankė patarėjas V. Balickas su ponia, abu lietuvių parapijos kunigai, lietuvių visuomenės ir organizacijų atstovai, kurių tarpe matėsi svetys iš Paryžiaus J. Masiulis, o iš Skotijos, senųjų lietuvių veikėja p-lė Serafinaitė.

* * *

NAUJAS NIDOS KNYGŲ KLUBO LEIDINYS

Šią savaitę Nidos Knygų Klubo nariams išsiųsta nauja Br. Daubaro knyga „UŽDANGAI NUSILEIDUS". Ši knyga yra šeštas pereitais metais įsisteigusio Nidos Knygų Klubo leidinys. Jo kaina, kaip ir anksčiau, tik 3 šilingai. Nariai, gavę knygą, maloniai prašome nevilkinti su atsiskaitymu.

* * *

IŠPLAUKĖ AMERIKON

Antanas Jaruševičius, ilgametis DBLS centrinio skyriaus narys, pereitą savaitę „Queen Mary" laivu išplaukė New Yorkan.

Prieš septyneris metus A. Jaruševičius užsirašė lietuvių kvoton išvykti į JAV, kur turis seserį ir kitų giminių. Eilė jam tepriėjusi vos po septynerių metų. Iš New Yorko A. Jaruševičius vyksta į Californiją. Vien tik geležinkelio biletas New Yorkas — Binghamton, kaštavęs 35 svar.

Anglijoje gyvendamas A. Jaruševičius dirbo virš penkių metų daržininkystėje, arti Londono, į kurį jis dažnai atsilankydavo, įsigydamas lietuviškos spaudos, dalyvaudamas pobūviuose. Išvykusiam šviesiam lietuviui linkime geriausios kloties saulėtoje Kalifornijoje.

* * *

PRAŠO PAREIKŠTI PADĖKĄ

V. Kudžmienė, gyvenanti Vokietijoje, Oldenburge, prašo padėkoti Anglijoje gyvenančiam p. K. Navakauskui, kurio pastangomis buvo surinkta Vokietijoje sergant'ems ligoniams 10 svarų ir 16 šl. Surinktoji suma buvo persiųsta TB sergančiai V. Lingytei ir Genovaitei Kudžmiūtei, jau devynerius metus gulinčiai gipse, kurios motina prašo redakcijos jos vardu padėkoti geraširdžiams aukotojams, prisiuntusiems pašalpą.

NOTTINGHAMAS

KVIEČIAME Į NOTTINGHAMĄ

Šį šeštadienį, vasario 26 d. Sycamore Rd. Mokyklos patalpose (Iš centro pasiekiama 31 autobusu) vietos skyrius rengia iškilmingą Nepriklausomybės šventės minėjimą, į kurį kviečia vietos ir apylinkių lietuvius atsilankyti.

MINĖJIMO PROGRAMA

5 val. p.p. iškilmingos pamaldos St. Patrick's bažnyčioje, London, Rd.,

6.30 — DBLS pirmininko M. Bajorino paskaita mokyklos salėje;

7.15 — Vaidinimas „Svetimi šaligatviai" (J. Kyburo)

Po vaidinimo bendras pasilinksminimas. Iš apylinkių atvyksta ekskursijos.

COVENTRY

SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

DBLS Coventry skyriaus narių susirinkimas šaukiamas š.m. kovo mėn. 6 d., sekmad'enį, 3.30 val. p.p., Opera House salėje. Visų narių dalyvavimas būtinas.

Skyriaus valdyba

WOLVERHAMTONAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Nepriklausomybės šventės minėjimą wolverhamptoniečiai surengė vasario 12 d. Minėjimą atidarė V. Kelmistraitis. Jausmingus ir gražius žodžius susirinkusiems tarė skyriaus pirmininkas K. Žukauskas ir kalmyninio skyriaus — Stok-On-Trent pirmininkas V. Andriuškevičius. Pagerbus žuvusius už laisvę, minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Vakare toje pat salėje buvo atšvesta vieneriu metų „Vilties" sporto klubo metinė sukaktis. Dienos metu buvo pravestos stalo teniso rungtynės tarp vietos sportininkų ir atvykusių iš Stoke-on-Trent. Šį kartą „Viltis" atsirevanšavo, laimėdama prieš atvykusius svečius 4:0. Wolverhamptono „Vilties" st. teniso treneris ir vadovas yra Br. Viliūnas, jau žinomas šios sporto šakos žaidėjas.

PADĖKA

Visiems wolverhamptoniečiams lietuviams, suaukojusiems 9 sv. 9 šil. ir 6 d. ir tuo sušelpusiems mane nelaimėje tiek medžiagiškai, tiek ir moraliai reiškiu nuoširdžią padėką.

Adomas Siurblys

„VILTIES" SPORTININKAI VEIKIA

Šiuo metu D. Britanijoje gyviau pasireiškia vienintelis šiame krašte lietuvių sporto klubas „Viltis". Jis Wolverhamptono ir apylinkėje gars'na lietuvių ir Lietuvos vardą. „Viltiečiai", susitkdami pirmą kartą su bet kuria komanda, laikosi gražios tradicijos, įteikdami tr'spalves su savo klubo emblemomis. Vėliavėles pagamino ir klubui padovanojo J. D. Narbutai, gyveną Wolverhamptone.

Kai neseniai „Vilties" krepšin'nkai susitiko su Shawbury — Raf lakūnų komanda, ir čia buvo prisilaikyta tos tradicijos.

Pačios rugtynės buvo gana gyvos ir pirmą kėlinį lakūnai parodo, ka jie gal'. Tačiau tai buvo tik trumpas lakūnų laimėjimas. Mūsų krepšininkai sus'ėmė ir nesunkiai įveikė, sukraudami „rafiečiams" 84 krepšius, patys įs'leidę vos 18. Žaidė ir taškus pelnė: V. Karnilavičius 26, V. Kelm'straitis — 26, V. Bodnickas 11, U. Manga — 8, I. Vanagas 7, J. Snabaitis — 6.

* * *

Vieną kiečiausių iki šiolei krepšio „riešutų" viltiečiai turėjo vasario 15 d., nuvykę į Casfordo RAF stotį lygos rungtynėms. Pirmosios minutės ir didž'ausiam optim'stui rodė, kad mūsų komandai nebėra nė mažiausios vilties laimėti. Casfordo lakūnų komanda sudarė augšto ūgio, greiti, gerai sviedinį valdą vyrai, pasiruošę viltiečius sutašyti sausai. Jau vien lakūnų fizinė išvaizda, pasirodymas prieš rungtynes, mūsiškius išmetė iš vėžių. Pradžioje viltiečiai nebejveikė nė savo kapitono nurodymų sugaudyti. Žodžiu, pirmas kėlinys baigiamas 10:17 lakūnų naudai.

Gal tie dešimt sumestų krepšių, gal mūsų žaidėjų „pasitarimas" ir pritarimas kapitono nurodymams, antrąjį puslaikį mūsiškius grąžino į reikiamą formą ir jie ėmė žymiai ryžtingiau kovoti. Išlyginti prarastą laiką pirmame kėlinyje buvo sunku, tačiau, artėjant prie pabaigos, užvirė kova del kiekvieno taško. Tik šitoks užsispyrimas nepralaimėti, atnešė „Vilties" krepšininkams vieną pergvaros tašką. Sunkios rungtynės baigiamos 27:26 mūsų krepšininkų naudai.

Žaidė ir taškus pelnė: V. Kelmistraitis — 8, V. Karnilavičius — 6, W. Manga — 6, B. Viliūnas 4. I. Vanagas — 3.

Po šių rungtynių sužaistos draugiškos mūsų II-tos ir Casfordo RAF II-os kamandų. Lakūnai laimėjo 21:19. Bet tuoj pat verta pastebėti, kad mūsų atsarginiai žaidė labai gerai. Ypač gražią pažangą padarė P. Jasionis, J. Snabaitis ir S. Purėta. Sakoma, kad sporto komandoje, kaip ir kariuomenėje, — svarbiausiai turėti gerą atsargą. Džiugu, kad „Viltiečiai" jau tokį stiprų užnugarį turi, kurį kaip tik ir sudaro augščiau paminėti krepšininkai.

EDINBURGAS

KVIETIMAS

DBLS Edinburgh ir Lothian apyl. skyrius, š.m. vasario 27 d. rengia Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo — Vasario 16 d. minėjimą su tokia programa:

1. Dalkeith R. Kat. bažnyčioje 8 val. ryte Šv. Mišios;
2. 3 val. po pietų ten pat lietuviškos pamaldos;
3. Po pamaldų, privačiame skyriaus pirmininko bute, arbatėlė su atitinkama tai dienai kalba, dainomis ir bendroje nuotaikoje pasikalbėjimais. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

NEDARBAS KANADOJE

Kanadoje nedarbas nemažėja. Kasdienės duonos klausimas išandien tame turtingame krašte yra gana opus ir stumia į vargą bei rūpesčius ne vieną šeimą. Savaime suprantama, kad su tuo klausimu susiduria ir lietuviai.

Paskutiniai gruodžio mėnesio duomenys rodo, kad bedarbių skaičius yra žymiai padidėjęs. Pagal Kanados Darbo Įstaigos gruodžio 9 d. statistiką, buvo užregistruota 362.678 bedarbių, t.y. 24.612 daugiau nei 1953 m. tuo pačiu metu. Pagal statistikos b uro duomenis, gruodžio 11 d. buvo 247.000 bedarbių, t.y. 57.000 daugiau kaip 1953 m. gruodžio mėn.

Skirtumas tarp abiejų įstaigų duomenų eina iš nevienodo apskaičiavimo būdo. Statistikos biuras savo apskaičiavimus remia darbo neturinčiomis šeimomis, kurių esą 30.000. Darbo Įstaiga remiasi darbo ieškančių pareiškimais, nors tai nereiškia, kad darbo ieškantieji yra visiški bedarbiai. Žodžiu, ir vienos, ir antros įstaigos duomenys nėra visiškai tikslūs.

Kaip ten bebūtų, yra tikra, kad nedarbas Kanadoje šiuo metu yra padidėjęs. Tai yra konstatavusi vyriausybė ir pateikusi parlamentui įstatymą bedarbiams padėti. Ypač stipriai pabrėžia nedarbo padidėjimą unijų vadai. C. Jodoin, Amatų ir Darbo kongreso pirm., vadovaujas 500 tūkstančių narių pareiškė, kad statistikos duomenys rodą bedarbių padidėjimą 30 procentų; Kanada esą negaluojanti dabar ne tik sezoniniu nedarbu bet ir nuolatiniu. Kongresas spaudžia vyriausybę susirūpinti krašto ūkio pagyvinimu.

Kitos unijos — Kanados Darbo Kongreso ir iždo sekretorius D. MacDona'd pareiškė, kad labai atsargiai vertinant bedarbių skaičių, reikia manyti jis šiuo metu siekia 550.000. Jo manymu, bedarbių skaičius š.m. pašoksiąs iki 600.000, jei vyriausybė nesiims atitinkamų priemonių. Tai būsiąs rekordinis skaičius po karo. Didžiausias bedarbių skaičius iki šiol buves 1954 m.: statistikos biuras skelbė 318.000, o darbo įstaiga 570.000.

MacDonald mano, kad parlamento priimtas įstatymas padidinti papildomą nedarbo apdraudą žiemos bedarbiams, esan ti nepakankama priemonė.

Vyriausybė savo pranešime apie bedarbių būklę sako, kad bedarbių skaičių padidinęs darbo jėgos prieauglius 107.000; bendras darbančiųjų skaičius gruodžio 11 d. buvęs 5.414.000. Nedarbas nepalietė miško pramonės, kasyklų, prekybos. Bedarbių atsiradę sezoniniuose darbuose — žemės ūky, statyboje, transporte ir kaikuriose įmonėse.

Kaip matyti, nedarbo rykštė Kanadoje yra skaudi, ir jos sušvelnėjimo greit nesit'kima, nors valdžia ir pradėjo bedarbiais rūpintis. Tą patį patvirtina ir mūsų tautiečių nusiskundimai giminėms ir pažįstamiems.

P. **Juozą ČAPĄ**

ir

Miss **Josefhine Quinn,**

sukūrusius šeimos židinį, laimingo ir gražaus gyvenimo linki

P. Iškauskas

VOKIETIJA

SCHWETZINGENE

Vasario 16 minėjimas Schwetzingen'e pradėtas pamaldomis. Šv. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė Tėvas Bernatonis. Po pamaldų kuopos vadas pulk. V. Sutkus pasve.kino susirinkusius, primindamas šios šventės reikšmę. Po įžanginės pulk. V. Sutkaus kalbos paskaitą skaitė Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkas Inž. Pr. Zundė, kuris ypatingai išryškino lietuvių v.eningumo reikšmę tremtyje, pastebėdamas, kad ne skaičiai kuria tautos istoriją ir ne skaičiuose glūdi jėga, bet vieningumas ir susiklausymas lemia tautos ir valstybės ateitį.

Po paskaitos, kuopos vyrų choras, diriguojamas muziko Motgabio, padainavo liaudies ir karinių dainelių.

18 val. kuopos vyrai su šeimomis dalyvavo Huettenfelde „Dūdelės" premjeroje, kurią atliko gimnazijos mokiniai, Skautų Vadeivos Venslausko vadovaujami.

Šventė praėjo pakilusioj nuotaikoj ir sudarė malonų įspūdį, o ypatingai vyrų choras, kuris gražiomis dainomis paįvairino šventės minėjimą.

AUGUSTDORFAS

Nuolatos mažėjant ir dabartiniu metu iš stovyklos beveik visiškai pranykus jau nesnėms ir judresnėms jėgoms, platesnio užsimojimo vieši pareng.mai daros nebeįmanomi. Stiaučančių pūgų ir vos perbrendamų pusnių fone Vasario 16-os Šventė paminėta tik savųjų tarpe, kukliose Vargo Mokyklos patalpose. Kalbėjo p. A Jonutis, menėjęs dalyje padeklamavo jo paties veramos Vargo Mokyklos mažyčia.

* * * * *

KANADOS SKAUTAI NEMUNGA

„Žalgirio" Vietininkijos skautai ir skautės, vykdydami skauto pareigas — atlikti gerąjį darbelį, padarė rinkliavą rūbų ir pinigų, Vokietijoje vargstantiems savo tautiečiams paremti.

Pinigus ir rūbus aukojo lietuviai, gyvenantieji Niagara Falls, St. Catharines, Welland ir Port Colborne. Trys siuntiniai su rūbais ir avalyne pasiųsti Vokietijos Krašto Valdybai, prašant juos paskirstyti labiausiai reikalingiems.

Kartu siunčiami pinigai — viso 140,85 dol., skiriami sekančiai:

Skautams— 14,85 dol., ligoniams — 37 dol., seneliams — 37 dol., našlaičiams 37 dol., ir Vasario 16 Gimnazijos Rūmų išpirkimui — 15 dol.

Pinigus pers'untė p. Br. Simonaitis, Port Colborne (Canada).

KITI AUKOTOJAI GIMN. RŪMŲ IŠPIRKIMUI:

Bocholto, Vokietija, lietuviai, per Tėvą Konstantiną ir p. Rože

DM 24,14

Dr. Br. Medzikauskas, Tirol — Austrija

DM 50,00

Montevideo, Ugravajus, lietuviai, per kun. J. Giedrį

DM 99,00

Detroito Lietuviškų Organizacijų Centro Vasario 16 Gimnazijai Remti Komiteto auka per savo sekretorių p. S. Simą ir iždininkę Mrs. B. Kotkis

DM 663,50

p. Regina Ingelevičius, Brooklyn

10,00 dol.

Rendsburgo, Vokietija, lietuviai, per Dr. L. Stelmoką

DM 51,00

AUSTRIJA

PERSITVARKO AUSTRIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA

Pasitraukus iš Au. L. B. Valdybos jos sekretoriui ponui Edm. Geibavičiui kilo reikalas vėl papildyti Valdybos sąstatą. Au. L. B. Valdybos Pirmininkas pasitaręs su Tirolio, Sălzburgo bei Linzo lietuvių atstovais, priėjo išvadą dėl per didelių išlaidų neskelbti naujų valdybos rinkimų, bet adoptacijos keliu papildyti ją pakviečiant Tautos Fondo Įgaliotinį kun. K. Kuzminską, kuris savo sutikimą yra davęs. Tuo būdu dabar Au. L. B. Valdybą sudaro šie asmenys: Pirmininku — Mgr. Kl. Razminas, iždininkas — kun. K. Kuzminskas ir sekretorius p. M. Krikštanavičius. Kandidatu į valdybą numatyta ponia Dr. Irena Joeger iš Wennso. Austrijos lietuviams pranešant čia ta papildymą paliekama pilna laisvė pareikšti savo pasitikėjimą ar nepritarimą raštu iki kovo 1 d. Jei iki to laiko naujoji valdyba gaus bent dešimt neigiamų pasisakymų, ji atsistatydins ir bus priversta skelbti naujus rinkimus.

Au. L. B. Valdyba

POTVARKIS DARBUI GAUTI (Arbeitsrechtliche Gleichstellung)

Austrų darbo ministerija išleido potvarkį, pagal kurį visi ne vokiškai kalbą trem t'niai-pabėgėliai, kurie jau prieš 1952.I.1. apsigyveno Austrijoje, gali gauti darbo teises kaip ir austrų piliečiai. Darbo teisių sulyginimui įsigyti visi prašytojai ar bedarbiai ar jau dirbą ir turį darbo leidimą (Arbeitsbewilligung) jau iki 1955.I.30 [illegible] gas ir paduoti prašymą apmokant jį 6 šil. Stempelmarke.

Tremtiniai gavę darbo teisių sulyginimą ateity neturės prašyti naujo darbo leidimo, gi priešingai — susidarys sau didelių sunkumų šitokiam leidimui gauti. Įteikiant prašymą reikia atsinešti asmens liudijimą ir registracijos kortelę (Meldeschein) bei pažymėjimą įrodymui, kad jau prieš 1952.I.1 gyvena Austrijoje. Kreiptis reikia šiais adresais:

Vorarlberge — Amt der Vorarlbg. Landesregierung — Bregenz, Montafonstr. 12; Tirolyje — Amt der Tiroler Landesregierung, Innsbr. Polizeidiretion; Salzburge į Residenzpl. Nr. 1 Stock III Zim. 4; Linze į Landesumsiedlungstelle, Linz, Hauserhof Stock V Zim.551 prieš Hauptbahnhof; Kaerntene į Amt der K. Landesregierung, Klagenfurt, Paulitschgas. 11; Steirmarke į Amt der St. Landesreg. Graz, Hofgasse 12 ir Wienoje į Magistrat der Stadt Wien (Fuersorgeangelegenheiten) Wien I, Schottenring 22.

SPAUDOS REIKALAI

Vokietijos krašto lietuvių pirm. p. Zundė praneša, kad Austrijai paskirta dvi metinės prenumeratos „Europos Lietuvio" savaitinio mūsų laikraščio. Tai paaukota Švedijos „Baltiska Humanistiska Farbundet" draugijos. Vienas egz. ateis kas savaitę į Linzą p. E. Blaudžiūnaitės adresu ir Linzo lietuviai gali ten gauti pas'skaityti. Kitas egz. paskirtas Salzburgo lietuviams p. B. Vokietaitytės adresu. Visi gali juomi pasinaudoti pasidalinant savo tarpe.

Kas galėtų ir norėtų gauti „Europos Lietuvį" kas savaitę sau atskirai, tegu kreipiasi tiesiog į administraciją ar per Valdybą. Jo metinė prenumerata Austrijoje yra 100 šilingų.

DVIEJŲ ŠIRDŽIŲ DRAMA DERBYJE

„Šalia kelio ant kalnelio
Stovi juodas kryžius.
Po juo klūpo du seneliai,
Abu gailiai verkia".

Tokiu prologu prasidėjo K. Vaitkevičiaus parašyta ir režisuota 3-jų veiksmų drama „Dvi širdys", kurią turėjome malonumo ir džiaugsmo matyti Derbyje, pereitą šeštadienį minint Lietuvos Nepriklausomybės atgavimą.

Autorius sumaniai ir talentingai parašė „Dvi širdis", pasinaudodamas cituotos liaudies dainos siužetu. Prologo scenoje prie kapo su juodu kryžium senelė pradeda pasakoti, kaip tas kapas atsirado ir kas jame yra palaidoti. Scena tuoj keičiasi ir grąžina mus į praeitį, į palaidotų žmonių gyvenimą, kurio vaizdai truko per tris veiksmus. Liaudies daina tad virsta drama. Turtingi ūkininkai Bakūnai (J. Sližys ir M. Raulinaitienė) verčia savo jauną dukterį Onutę (O. Matczak) tekėti už senyvo turtuolio Bedalio (B. Zinkevičiaus), kai Onutė myli neturtingą ber nužėlį Stasį Dalboką (P. Stančikas) ir prisiekia tik už jo tekėti. Tėvams nenusileidus, jie abu nusižudo, kad nebūtų išskirti.

Epiloge autorius vėl grąžina mus į prologo sceną prie kapo, kur senelė, palaidotos Onutės draugė (G. Zinkevičienė), jau baigia pasakoti apie dviejų įsimylėjėlių gyvenimą. Prie kapo ateina pasimelsti nelaimingi Onutės tėvai, didžiausi palaidotų žmonių mirties kaltininkai. Ateina ir Stasio Dalboko brolis Ignas (P. Popika). Taip pat kelis kartus pro kapą praeina proto netekęs Onutės senelis, Bakūno tėvas (J. Levinskas), vis jieškodamas Onutės. Jis buvo geriausias Onutės draugas ir užtarėjas, ir labaiusiai išgyveno jos tragediją. Epilogas baigiasi seneliui protą atgavus ir sužinojus, kad jo my l'ma Onutė tikrai yra tame kape palaidota su savo sužadėtiniu.

Dramos turinys paprastas, be politikos, propagandos, be laiko apribojimo, bet įdomiai ir gerai apipavidalintas, įspūdingas, o pati drama vykusiai suvaidinta. Atsižvelgiant į nepalankias mūsų scenos mėgėjams sąlygas, aktoriams galima būtų gražų penketuką su mažu minusu pastatyti. Drama turi tragiškų momentų, kurių tinkamas išpildymas aktoriams yra labai sunkus, ir dažnai atsitinka, kad nevykusiai vaidinant, žiūrovai tais momentais pradeda juoktis. To nebuvo Derbyje. Priešingai, kaikam net ašara nuriedėjo per skruostą.

Abu tėvai Bakūnai be priekaištų atliko savo vaidmenis. Senelis, Bakūno tėvas, turi neabejotinų profesionalo aktoriaus gabumu. Neblogai sugebėjo parodyti savo pilvo išdidumą ir turtuolis Bedalis. Abu jaunikliai, Onutė ir Stasys, turėjo sunkias roles, ypač mei'lys scenose (!), bet išėjo iškėlę vėliavas. Onutės draugė Marytė sėkmingai pasirodė, kaip jauna Onutės bičiulė ir kaip jau pasenusi, dėl tėvų elgesio neištekėjusi moteris. Atsisveikinimo su mirusiu broliu scenoje trumpai bet įspudingai švystelėjo Ignas Dalbokas.

Piršlys Bakanas (B. Gurgždaitis) pasirodė kaip tikras piršlys, kurs ir butel'o nepamiršo atsinešti. Stasio motiną nuoširdžiai suvaidino V. Sližienė, keleiv'us — J. Sadula ir P. Sadauskas, o Marytės dukterį — E. Jurkšaitytė.

F. Ramonis žavėjo mus savo dekoracijomis. Ypač kapo dekoracijos buvo meniškai ir skon'ngai atliktos.. Aktorių grimas vertas ypatingo komplimento. Kiburas, viso to kaltininkas, gali jausti pasitenkinimą.

Rašau apie šį veikalą ne kaip dramos kritikas (juo nesu), bet kaip žiūrovas. Pagaliau, ar ne žiūrovams dramos yra rašomos? Aišku, galima būtų rasti ir klaidų, kas be to, galima būtų pastebėti, kad nevisi aktoriai atmintinai mokėjo savo rolės, dėl ko kartais nutildavo ten, kur turėtų kalbėti. Atrastume ir dar vieną kitą spragą, bet kas išdrįstų už tai kaltinti aktorius ir režisierių, kurie tiek pastangų ir nervų yra pridėję prie šio veikalo pastatymo. Daug darbo pridėjo ir skyriaus valdyba, organizuodama šį Vasario 16-sios minėjimą, kurs taip pasekmingai praėjo, kad ir „ilga" M. Bajorino paskaita nepajėgė sugadinti nuotaikos. Lietuviai gausiai atsilygino rengėjams ir aktoriams skaitlingai atsilankydami į minėjimą. Iš Nottinghamo atvažiavo net ekskursija su pačiu burmistru Kudla priešaky. Salėje iš viso buvo apie 150 galvų, Skyriaus pirmininkas Popika pastebėjo, kad tiek lietuvių Derbyje dar nebuvo susirinkę.

Reikia tik palinkėti Derby DBLS Skyriui, kad neužsnūstų ant jau pasiektų laurų ir nepaliktų K. Vaitkevičiaus be darbo ir ateityje.

M. B.

DBLS Lowton'o Skyriauus narį
p. JUOZAPĄ BLAŽĮ
ir
Miss M. PARKINSON,
sukūrusius katalikiškos šeimos židinį, ilgo-saulėto ir laimingo gyvenimo linki
Skyriaus Valdyba ir nariai

Laisvoji tribūna

NUTYLĖTA TIESA

Negaliu tiksliai pasakyti kieno pastangomis, prieš keletą metų Kirchheimbolanden'e, buvo sudaryta jungtinė lietuvių-lenkų sargybų kuopa, kuri, kaip jungtinė kuopa, neseniai baigė savo egzistenciją. Toliau toji kuopa egzistuoja kaip lenkų kuopa. Su šios sąjungos pabaiga, kartu baigėsi ir tos kuopos lietuvių grupės gėdingas epizodas.

Kuriant tą lietuvių-lenkų kuopą, Baltų Ryšio Karininkas su lenkais buvo susitaręs dėl lygių teisių ir lygių etatų. Pagal susitarimą kuopos vadu turėjo būti lenkas, jo padėjėju — lietuvis. Visos kitos užimamos vietos ir laipsniai padalinti tarp abiejų tautybių „fifty-fifty". Bet kitaip atsitiko tikrovėje. Pirmiausia, nei viena iš šių tautybių į kuopą nesuverbavo jai tenkančio kontingento, todėl trūkstamas kiekis iki pilnos kuopos buvo užpildytas įvairiomis kitomis tautybėmis. Su mažais svyravimais tai į vieną tai į kitą pusę, lenkai su lietuviais pasiliko vienodoj daugumoj. Visai, gi, atvirkščiai su užimamomis vietomis ir laipsniais. Kuopos vado padėjėju lietuvis niekad nebuvo ir nei arti 50 proc. laipsnių lietuviai niekad neturėjo. Iki 70-80 proc. laipsnių buvo lenkų rankose, nežiūrint į tai, kad inteligentinėmis pajėgomis lietuvių grupė kur kas augščiau stovėjo. Į reikalavimą kelti lietuvius į augštesnius laipsnius, kuopos vadas Kuzbit visuomet išsisukinėdavo neturėjimu vakuojančių etatų ir, lietuvių išjuokimui, tuo pačiu metu į aukštesnius laipsnius keldavo arba aukštais laipsniais naujus priiminėdavo lenkus. Aplinkiniais keliais vis būdavo skleidžiamos pašaipos, kad, girdi, lietuviai neturį teisės reikalauti daugiau laipsnių, nes nesudarą sutarto 50 proc. kuopos kontingento. Lyg, tartum, lenkai kada nors būtų sudarę sutartą 50 proc., ar daugiau, kuopos kontingento! Vokiečiai, ukrainiečiai, čekai, jugoslavai, slovakai, vengrai ir kitos tautybės tai nėra nei lenkai nei lietuviai. Kuopos vadas kiekviena proga viešai kartodavo savo veidmainiškus žodžius, kad jis nedaras skirtumo tarp lietuvių, lenkų bei kitų tautybių; kad jis turįs ypatingas simpatijas lietuviams; kad nebūsiąs pakenčiamas antagonizmas ir tautiškumo demonstravimas. Šie paskutinieji žodžiai buvo visiems gerai suprantami, kad tai yra įspėjimas visoms tautybėms, išskiriant lenkus. Kas lenkams būdinga, jo darbai, siekimai ir elgesys buvo visiškai priešingi jo žodžiams.

Nors amerikiečių įsakymuose ir raštuose buvo fiksuojama **lietuvių-lenkų** kuopa, tačiau jokio ženklo ar ornamento viešoje vietoje nebuvo matyti, išskiriant tai, kad kuopos vėliavos viena pusė buvo lietuviška, kita lenkiška. Visa kita buvo tik lenkiška ir lenkiška. Joks dienos įsakymas bei skelbimas iš kuopos vado neišėjo kitokia, kaip lenkų kalba.

Prieš kiek laiko šiame pačiame laikraštyje skaičiau kaž keno žinutę, kurioje gražiausiomis spalvomis buvo pavaizduotas nepaprastai darnus tarp tos kuopos lietuvių ir lenkų sugyvenimas, nepaprastas kuopos vado taktiškumas ir objektyvumas ir pan. Kituose laikraščiuose esu skaitęs apie kitas kuopas, kur viskas pavaizduojama tik iš gražiosios pusės.

Spaudos uždavinys nėra rodyti tik daiktų dailiąją pusę ir faktus iškraipyti, juos pavaizduojant tik gražiai. Spaudos uždavinys yra patiekti skaitytojams tikrus, ne meluotus duomenis. Korespondentas, kuris duoda informacijas spaudai, turėtų būti objektyvus. Spaudoj iškelti malonūs ar nemalonūs faktai turi tarnauti kaip moralinis užmokestis pažangiesiems ir darbštiesiems ir kaip rykštė — klystantiesiems bei blogą valią turintiesiems.

Darbo ir sargybų dalin'ai yra parodę daug gražių dalykų: amerikiečių įstaigoms patieke naudingų sumanymų, savarankiškai pavyzdingai įvygdę įvairius uždavinius, svetimtaučių akyse gražiai reprezentavę lietuvių vardą, savo gausiomis aukomis parėmę lietuviškas kultūrines, socialines bei politines institucijas etc., kuo mes turime pagrindo grožėtis, didžiuotis ir kai kam už pastangas dėkoti. Bet tuose daliniuose yra ir daug ligų, negalavimų, spragų, stabdžių, nenormalumų ir savivalavimų, kurių kėlimas viešumon gali tarnauti tik mūsų pačių gerovei. Bet apie tai kitą kartą. ON

DIENOS RŪPESČIAIS

S. ŽYMANTAS

Pereitą trečiadienį, vasario 16 d., New Yorke, JAV valstybės sekretorius Dulles pasakė Kalbą. Kalbėdamas apie nesenus pasikeitimus Kremliuje, p. Dulles pabrėžė tą pagrindinį skirtumą, kuris gali rastis tarp sovietinių vadų. Vieni jų galėtų siekti panaudoti sovietų galią kaip tarptautinio komunizmo įrankį, kiti būtų linkę rūpintis pačios Rusijos gerbūviu, saugumu ir didybe. Jei Kremliaus grumtynėse laimėtų pastarieji, rusiškieji patriotai, galėtų susidaryti bazė naudingiems pasitarimams ir susipratimui tarp Vašingtono ir Maskvos.

Kuo šitokios viltys yra pagrįstos, mes nežinome. Įdomu tai, kad amerikiečių spaudoje būta užuominų, kad pav. maršalas Žukovas „senas gen. Eisenhowerio ginklo draugas ir bičiulis", galėtų būti tas asmuo, su kuriuo būtų rišamos panašios viltys. O čia dar yra užuominų iš pačių sovietų tarpo, kad jeigu būtų susitarta dėl Vokietijos, tai sovietų kariuomenė galėtų pasitraukti net iš Lenkijos.

Mums atrodytų, kad būtų sunku rasti ribą tarp sovietinio ir rusiškojo imperializmo. Ar Maskva užėmė Pabaltįjį dėl sovietinio, tarptautinio komunizmo, ekspansijos, ar dėl maskoliško imperializmo ekspansijos? Lietuvą jėga okupavo ir ją okupacijoje laiko ir valdo ne tarptautinis komunizmas, bet Maskva, būtų ji sovietinė ar maskolinė. Lietuvą valdo rusai, tai yra faktas. Ir tie rusai geruoju Pabaltijo neužleis. Tai irgi yra faktas. Kiekvienu atveju, maršalas Žukovas toks geras tikrai nebus.

Bet sykį kalba užėjo apie maršalą Žukovą, susiradau „Pravdą" kurioje š.m. vasario 13 d. Nr. 44 tilpo trijų amerikiečių žurnalistų, Hersto, K. Smith ir Connif, pasikalbėjimas su maršalu Žukovu.

Pirmas klausimas, kuris kilo, šį pasikalbėjimą pasiskaičius, buvo toks. Koks tikslas kalbėtis su tais vadais, ypač sovietiniais, kai jų galvojimas yra visai skirtingas negu vakariečių, kai jie tuos pasikalbėjimus išnaudoja tik savo sovietinei propagandai, kai jie iškreipia faktiną būklę, o jiems į akis pasakyti progos nėra. Visas reikalas gaunasi labai vienašališkas, sovietų naudai, o kaikurie klausimai ir atsakymai daro įspūdį, ar visas pasikalbėjimas nėra tiktai sovietų sufabrikuotas, nes klausimų tarpe buvo tokių, lyg jais buvo norima sudaryti proga maršalui Žukovui pavaryti žinomą, įprastą sovietinę propagandą. Sunku įmatyti tikslą sudarinėti maršalui Žukovui progą ir tribūną varyti sovietinę propagandą. Žmonės, kurie kenčia sovietinę okupaciją, būdami atskirti geležinės uždangos nuo Vakarų, pasiskaitę tokius pasikalbėjimus, pagalvos tik vieną, kokie naivūs tie vakariečiai ir kam jie leidžiasi sovietinių vadų durninami. Toks rezultatas neina į naudą patiems Vakarams.

Į pastabą, kad JAV manoma, jog jei būsimame kare nebus panaudoti atominiai ginklai, tai Rusija turės karinę persvarą, maršalas Žukovas atsakė, kad tokios kalbos yra „tušti plepalai, kurie turi tikslą durnintĩ naivius žmones". Jis pabrėžė, kad rusai nesiekė ir nesiekia pradėti karą. Galima tikėti, kad maršalas Žukovas nori taikos, bet kodėl? Viena todėl, kad rusai negali tikėtis šiandien tą karą laimėti, o antra, nenorėjimas karo dar nereiškia rusuose atsisakymo sovietinės agresijos, vedamos kitomis priemonėmis.

Ta proga maršalas Žukovas labai insistavo, kad vakarai turėtų panaikinti savo karines bazes. Šiandien tos bazės yra vienin telė priemonė, kuri sulaiko Maskvą nuo atviros agresijos prieš Vakarus. Jos labai nepatinka sovietų vadams.

Maršalas Žukovas pakaltino JAV dalyvaujant intervencijose prieš Sovietų Sąjungą ir kišantis karinėmis pajėgomis į eilės Azijos kraštų vidaus reikalus. Jis labai patogiai užmiršta Sovietų Sąjungos kišimąsi į kitų valstybių reikalus ir jų teikiamą karinę pagalbą kitų kraštų komunistams.

Jis toliau sako: „plepalais apie karinę grėsmę iš SSSR pusės nieko bendra neturi su Sovietų Sąjungos užsienio politika. Baidymas tautų agresija iš Sovietų Sąjungos pusės turi aiškius piktus tikslus, nukreiptus ne į taikos palaikymą, bet į naujo karo propagandą." Girdi, karui pasibaigus Europa buvo nusilpusi, o Anglija buvo išsemta, sovietai galėję tuo pasinaudoti, turėdami dideles karines pajėgas, bet nepasinaudojo.

Kaip patogiai maršalas Žukovas užmiršta Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Vengrijos, Bulgarijos, Albanijos „išlaisvinimą" savietinės kariuomenės pagalba, 1939 metų karą prieš Suomiją, sukilimą Graikijoje. Gaunasi tikra pasaka apie vilką avies kailyje. Ir koks tikrosios būklės iškraipymas! Jei tik 1945 metais Vakarų sąjungininkų kariuomenės, kurios stovėjo ant Elbos, būtų panorėjusios! Šiandien tikrai nebūtų buvę to sovietinio imperializmo pavojaus.

Įdomi viešai tame pasikalbėjime buvo maršalo Žukovo pareikšta nuomonė apie britų feldmaršalą Mongomery. „Aš atidžiai seku visus feldmaršalo pasisakymus". pasakė Žukovas. „Aš laikau, kad paskutiniu metu jis virto ne tai boba — ateities spėliotoja, ne tai orakulu".

Bet gal įdomiausias klausimas ir atsakymas buvo toks.

K. Smith, priminęs NATO karinių pajėgų vado gen. Gruenterio pareiškimą, kad jis neįsivaizduoja Europos gynimosi be Vokietijos, paklausė maršalą Žukovą, ar jis būdamas gen. Gruenterio vietoje sutiktų su tuo, žinodamas savo galimo priešininko pajėgumą.

Maršalas Žukovas atsakė: „Jeigu gen. Gruenteris žinotų tikruosius tikslus tų, kuriuos jis laiko savo priešininkais, tai jis tip nekalbėtų. Jis kalbėtų apie draugystę, ne apie karą. Kas liečia Vokietiją, kaipo karinį JAV sąjungininką, tai aš labai abejoju dėl vokiečių tautos noro lieti savo kraują už jai svetimus interesus".

Tikrai, naujasis Sovietų Sąjungos karo ministeris Vakarus ir generolą Gruenterį nori durniais laikyti.

Kokį tikslą sovietiniai vadai turi duodami tokius pasikalbėjimus? Deklamuoti apie Maskvos siekimą taikos ir tuo pačiu stiprinti Vakaruose įvairaus plauko neutralistų propagandą, kelti balsą prieš Vakarų karines bazes, varyti propagandą apie JAV agresiją ir karo kurstymą, visomis galimomis priemonėmis kliudyti Vakarų Vokietijos apginklavimą ir niekinti tuos Vakarų karo vadus, kurie kaip feldmaršalas Montgomery ir generolas Gruenteris, turi pakankamai davinių spręsti apie tikrąjį sovietinį pavojų Vakarams ir pilietinės drąsos nuolat Vakarus dėl to pavojaus įspėti.

O kokia Vakarams nauda iš tokių pasikalbėjimų? Jokia. Jie padeda tik sovietinei propagandai.

Būtų labai pavojinga pasiduoti iliuzijoms apie sovietinių „rusų patriotų" geras intencijas ir pasitenkinimą sovietinės Rusijos žmonių gerbūviu, saugumu ir didybe. Pabaltijo valstybių okupacija irgi buvo teisinama Sovietų Sąjungos saugumo sumetimais. Taip pat ir 1939 metų karas prieš Suomiją.

ŽMONIJOS ATEITIES PROBLEMOS

Kiekvieną rytą Žemė Maitintoja yra priversta patiekti 80.000 naujų pusryčių: kas 24 val. penkiuose mūsų globo kontinentuose priauga 80.000 naujų burnų. Per metus 30 milionų!

1980-tais metais iš dabar esamų 2,5 miliardo bus 3 miliardai 628 milionai. Ar pakaks maisto šitam vieno miliardo „priedui"? Ar gimę 1980-aisiais jau lopšy ras maisto korteles?

Šitokia įžanga pradeda prancūzų „Science et Vie" nesenai Romoje įvykusio Žmonijos Kongreso paskelbtų statistinių duomenų bei ateities problemų komentavimą.

Kongrese dalyvavo 400 mokslininkų iš viso pasaulio. Jų tarpe ir Sov. Sąjunga su savo satelitais. Savaime aišku, šitokiam ideologijų bei rasių mišiny nieko konkretaus nebuvo pasiekta, tačiau kongresas susilaukė nepaprasto susidomėjimo. Štai vienas kongreso statistinių duomenų apie kaikurių tautų gigantišką didėjimą:

	1950m.	1980 m.
Indija	362 mil.	580 mil.
Kinija	500 „	691 „
Pakistanas	76 „	118 „
Sov. Sąjunga	200 „	290 „
Brazilija	52 „	107 „
U.S.A.	153 „	203 „
Prancūzija	42 „	48 „

Tuoj pastebime, kad didžiausią prieaugį turi atsilikusios tautos: Indija, Pakistanas, Kinija — ten, kur badas jau ir dabar yra kasdieninis draugas. Pasaulis kaskart ryškiau skyla į dvi dalis: vakarines tautas, kur valgoma daugiau negu reikalinga, ir tautas žemo kultūrinio lygio, kur maistas nebeskaičiuojamas kolorijomis, betkas suvalgoma. Pav. amerikietis arba prancūzas suvartoja maisto 3-4 kartus daugiau negu indas arba kinas. Kiekvienais metais Žemėje badu arba jo pasekose miršta 20-30 milionų žmonių!

Vienam žmogui išsimaitinti reikalinga mažiausiai 1 hkt. Mes jau senai esame žemiau minimo. Yra ir išimčių. Pav. Prancūzija turi net 3 ht. pro individa, kai tuo tarpu Italija tik 1-3 hektaro.

Vienas ketvirtadalis Žemės tėra kultyvuojamas. Tai sudaro apie 3 miliardus. hektarų. Dėl daugybės ekonominių bei technikinių priežasčių tėra naudojama tik 1 miliardas 600 milionų ha. Azijoje, Afrikos bei P. Amerikos košmarinis skurdas nerodo požymių mažėti, bet priešingai. Europa jau prieš 200 m. sunkiai išmaitino savo 80 milionų gyventojų, kai dabar visai negali apsieiti be paramos.

Akmens amžiuje žmonijos pasaulis susidarė iš keliasdešimt tūkstančių galvų. Dabartinės Anglijos teritorijoje nebuvo daugiau kaip 300-400 gyventojų. Kristaus laikais 2-300 milionų 1750 jau 700 milionų, 1850-1 miliardas 200 milionų ir 1950 2 miliardai 500 milionų. Augant žmonijai šitokiu tempu, po trijų šimtmečių Žemė skaičiuos 16 miliardų gyventojų!

Maisto trūksta jau dabar... Azijoje po paskutinio karo gyventojų priaugo 14%, o maisto produktų gamyba krito 16%

Nepakankamai maitinamų žmonių 1939 metais buvo 38, 6%; 1953 — jau siekė 59,3%. Taipogi kiekvienais metais tam tikras procentas dirbamos žemės būna nusiaubamas gamtos prajovų.

Prancūzų profesoriaus Chvallier tyrinėjimai Afrikoje parodė, kad kiekvienais metais Sachara pasiglemžia po keletą ar net keliolika kilometrų. Kongresas turėjo įvairių pasiūlymų dėl artėjančios pasaulinės krizės. Amerikiečiai yra tos nuomonės, kad reikalinga, vienokia ar kitokia forma, reguliuoti gimdymus. Šitas klausimas yra gana senai aktualus ir kelia aštrius ginčus. Japonijoje po paskutinio karo specialiais įstatymais yra legalizuoti abortai. Kiekvienais metais apie 1 milionas moterų pereina specialias klinikas. Gimimų sumažėjimas buvo nepaprastai ryškus, bet masių moralė smuko kartu su sveikatingumu.

Indijoje vienai ištekėjusiai moteriai tenka 4,2 vaiko prieš 2,2 Prancūzijoje. Jeigu 1901 metais naujagimių mirtingumas buvo 215 vienam tūkstančiui, dabar tik 116. Penkiasdešimties metų laikotarpyje mirtingumas krito 50%. Toje pačioje Indijoje Pasaulinė Sveikatos Organizacija bandė moterims išaiškinti Ogino metodą paprastų karolių pagalba, bet nieko iš to neišėjo. Indijos moterys, tikėdamos magiška karolių galia, pakeisdavo karolių rutuliukus pagal reikalą. Teko atsisakyti ir šitos priemonės. Kaikurie cinikai sako, kad karai didins savo pareikalavimus karu su technikos progresu. Netiesa. Paskutinis siaubas pareikalavo 30 milionų gyvybių, bet iššauktas gimdymų renesansas gražino Žemei 300 milionų naujų burnų. Prieš bet kokią gimdymų kontrolę griežtai pasisako Kat. Bažnyčia. Jos atstovas Romos kongrese pabrėžė, kad Bažnyčiai priimtinas tik naturalus dėsnis — susilaikymas. (Ogino metodas).

Taipogi ir Sovietiniai atstovai pasisako prieš bet kokią kontrolę. Jų nuomone Žemė gali išmaitinti 2-3 kartus daugiau gyventojų, negu turi dabar. Be abejo, jos gėrybių paskirstymas turi būti kitaip tvarkomas... Romos kongresistai mano, kad pašalinti artėjančią krizę visdėlto yra įmanoma:

a) tarptautinio masto maisto produktų pasikeitimas;

b) įsteigimas milžiniškų ekonominių centrų;

c) gigantiškos emigracijos Azijos tautų į Australiją, Afrikos, P. Amerikos plotus.

Antra išeitis: panaudot nekultyvuojamus plotus.

Industrinės energijos šaltiniai taipogi nėra neišsemiami. 1950 metais pasaulinės energijos pareikalavimą sudarė 3,3 miliardai tonų anglies. 1980 m. jau sieks 9.5 miliardu. Iki to laiko naturalių energijos rezervų (anglis, žibalas, dujos) pakaks. 1980 metais prasidės tiek stoka maisto, tiek fabrikų paralyžių.

Atominės energijos panaudojimas nėra jau taip artimos ateities dalykas, kaip daugumas naiviai tiki. Jeigu norima, kad 2000 metais atominė energija varytų 25% pasaulio mašinų, (kas sudaro tik nežymią dalį visuotino pareikalavimo), reikia pastatyti 3 miliardų kilovatų generatorius. Statant vieną atominę jėgainę, vienas kilovatas kainuotų apie 400 dolerių.

Taip, sako Romos kongresas, žmonija artėja į baisią krizę, ir norint jos išvengti jau dabar žmogus turi pradėti rūpintis.

Cinzano.

ŽEMĖ DEGA

Šitokia antrašte pasirodys žymaus mūsų rašytojo Savickio 700 puslapių knyga. Kas norėtų ją gauti prašomi iš anksto užsisakyti. Užsisakantiems kaštuos tik 35 šl. ir 6 d.

Gražus pasiskaitymas KON — TIKI 17 šl. 6 d.

Pulgio Andriušio TIPELIS — 21 šl.

Radzevičiūtės „Žemelė Šventoji" — 8 š.

B. Sruogos „Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus" — 12 šl.

Didelis pasirinkimas naujai išleistų knygų. Rašyti: D. Daunoraitė, 49, Thornton Ave. London W. 4.

„ŽIBINTAS" TREMTIES SALOSE

Štai turime rankose spaudos naujagimį. Nuo šių metų pradžios Anglijoje pradėjo eiti lietuvių katalikų religinės kultūros neperiodinis žurnalas „Žibintas". Jo vardas jau yra girdėtas mums dar esant Vokietijoje. Net redaktorius tas pats — nepailstamas plunksnos darbininkas kun. J. Kuzmickis. Tačiau ten to paties vardo žurnalas turėjo labiau literatūrinį atspalvį, o čia religinį, ir jo formatas mažesnis už pranokėją.

Kai darbą pradedant atvirai pasisakoma, kad „turime jausti, ką pergyvena Persekiojamos Bažnyčios sąnariai Lietuvoje ir kituose raudonojo slibino niokojamuose kraštuose; turime sekti išsisklaidžiusių lietuvių katalikų veiklą ir pasiekimus; turime pagaliau rūpintis mūsų vaikučiais, kad jie augtų ir brėstų sąmoningais lietuviais katalikais", dėl žurnalo krypties nebetenka sukti galvą, nes ji aiški — religinė ir tautinė. Tai matyti ir iš pirmojo numerio turinio. Jį sudaro popiežiaus Pijaus XII enciklika, kuria paskelbta Marijos Karalienės šventė, arkv. J. Skvirecko Ganytojinis Laiškas lietuviams tėvynėje ir pasaulyje Kristaus Gimimo Švenčių proga, msgr. Kl. Razmino straipsnis apie Arkivyskupą Metropolitą, P. Dauknio, MIC, — Mėlynoji Armija, S. Matulio, MIC, — Kelias į švyturius, L. Valkūno — Lietuvių tautos kelias ir K. K. R. — Paklusnumas. Yra ir daugiau religinio turinio dalykų, taip pat poezijos. Gana įdomų skyrių sudaro „Įvykiai ir mintys" su šeimų kronika, pasakytume, vertinga dokumentacija. Sveikintinas sumanymas skirti ir vaikams kampelį. Šituo atžvilgiu niekad nebus perdaug padaryta, nes tos rūšies skaitytojai didelių reikalavimų nestato, o sau prieinamos dailiojo gimtojo žodžio medžiagos — pasiskaitymų, eilėraščių, vaidinimėlių — yra labai ištroškę. Beje, jų kampelis nors ir kuklus, bet įvairus. Žurnalo gale aptariami nauji leidiniai, nusišypsoma ir padėkojama. Beveik būtume užmiršę pridurti, kad jis paveiksluotas.

Kaikas galėtų pasakyti, kad mūsų bendruomenei spaudos jau perdaug, tačiau nereikia užmiršti, kad kiekvienas leidinys turi savo skaitytojus, nuo kurių skaičiaus ir pareina jo gyvavimas. Galima spėti, kad „Žibintas" turės savo auditoriją, nes iš jo programos matyti, kad jis nori būti katalikiškos šeimos žurnalas, kaip kadaise Lietuvoje buvo „Šaltinis". Atrodo, jog tokios šeimos jis bus mielai laukiamas, o ypač tokio patyrusio spaudos žmogaus tvarkomas. Jei taip, tai ir neužges, bent neturėtų užgesti, nes ir mūsuose juk dar nėra užgesusi nei religija, nei lietuvybė. Apie išimtis nekalbame, todėl tenka tik palinkėti ištvermės ir susilaikyti nuo pastabų. Verčiau palaukti, iki žurnalas tvirčiau atsistos ant kojų ir paūgės.

Sveikindami naujagimį, prisiminsime, kad Anglijoje jis jau nebepirmas. Jis turi sentėvį „Išeivių Draugą", vyresnįjį brolį „Europos Lietuvį" ir politeserį „Santarvę". Pagal mūsų skaičių šiose salose rasit ir daugoka, rasit ir plėšomos žurnalistinės pajėgos, tačiau, antra vertus, šitas ketvertukas neapsiriboja savo kiemu. Jis gi peršoka per kanalą ir plaukia per vandenynus, o iš ten ir dalį maisto parsigabena. Todėl mūsų laikraštininkų pastangos nėra užsispyrimo pobūdžio, bet greičiau darbštumo ir idealizmo ženklas. Sunkios pastangos, kaip gi ne, o visdėlto Anglijos lietuviams jos gėdos nedaro. Tikimės, kad ir populiaraus kuniko J. Kuzmickio pastangos nepadarys mums gėdos, tuo labiau, kad redaktorius yra užsimojęs tą žurnalą vis tobulinti. Dieve padėk.

„Žibintą" leidžia Anglijos lietuvių katalikų parapinė bendruomenė.

S. L-s.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KAIP VASARIO 16 D. MINIMA LIETUVOJE?

Pasirodo, ji minima ir pavergtoje mūsų Tėvynėje, — sako atbėgęs į Vakarus mūsų tautietis M. BAKANAS, kalbėdamasis su E. atstovu.

Lietuviai ją mini savo tarpe. Pasitaiko išmėtytų atsišaukimų, kai kur iškeliamos lietuviu trispalvės vėliavos. Lietuviška vėliava Prisikėlimo bažnyčioj buvo iškelta net kelis kartus. Nors toji diena yra paprasta darbo diena, tačiau kariniai daliniai aplink Kauną ir Kaune su saugumu esti parentgies padėty, niekas negali išeiti be specialaus leidimo iš kareivinių, iššaukiamas rezervas, pastatoma ant kojų visa milicija. Pasiunčiama naktį paprastai po du patrulius, kurie turi saugoti po dvi gatves, o kiti — dar mažesnius rajonus. Naktį apie 12 val. į vasario 17 d. visos sargybos vėl nuimamos. Atsišaukimų esti iškabinama kiekvienais metais prie stulpų, tvorų ir kitur. Bolševikiniai sargybiniai ypač seka judėjimą prie bažnyčių, nes ten dažniausiai esti išmėtoma arba priklijuojama atsišaukimų. Ką radę — sargybiniai surankioja, naktimis net pasišviesdami. Tačiau pastaiko rasti atsišaukimą dar ir dienos metu apie 9 ar 10 valandą. Atsišaukimai esti dažniausiai rašyti ranka arba mašinėle.

Vasario 16 d. sustiprinami radijo trukdymai, kai kuriuose rajonuose esti nutraukiama šviesa, nors šiaip gatvėse ji šviečia visą laiką. Atsišaukimus siuntinėti paštu vengiama. Masiškai jie stengiamasi paskleisti per didesnius žmonių susibūrimus. Apie kiekvieną vėliavos pasirodymą arba atsišaukimų išmėtymą žinia tučtuojau pasklinda tarp žmonių. Netenka abejoti, kad panašių apsaugos priemonių prieš tariamuosius „buržuazinius nacionalistus" bolševikinis saugumas imasi ne tik Kaune, bet ir kituose okup. Lietuvos miestuose, ypač Vilniuje, Klaipėdoje ir kitur.

Tačiau mūsų tautiečiai, nepaisydami visokių okupantų pastangų, žiauriausios rusifikacijos ir jiems gresiančių didžiausių pavojų, kaip pažymi M. Bakanas, — vis tiek nepasiduoda okupantams, mini tiek Vasario 16-ją, tiek kitas tautines tradicines šventes. Žmonės, nepaisydami didžiausių aukų, vis tiek neužmiršta lietuviškumo ir stengiasi ypač jaunąjai kartai primįnti, kokia yra Nepriklausomybės ir kitų švenčių prasmė ir kodėl jos yra tokios brangios kiekvienam mūsų tautiečiui.

BEZDŽIONĖS — DIPLOMATAI

Kad beždžionės yra savo padermės ambasadoriai viso pasaulio zoologijos soduose, žinomas dalykas. Lygiai žinomas dalykas, kad beždžiones mėgsta laikyti ir šiaip tų laukinių gyvulių mėgėjai bei katarininkų savininkai. Tačiau lig šiol negirdėtas dalykas, kad beždžionės būtų laikomos kokioje valstybėje diplomatų teisėmis. O visdelto taip yra.

Atsitiko, kad Paryžius padovanojo Izraelio sostinės zoologijos sodui dvi beždžiones. Jos buvo šimpanzė giminės. Kilni ta giminė, ar ne, sunku pasakyti, žinoma tik tiek, kad jos mėgsta ryžius. Ir štai pasirodo, kad Izraelyje to dalyko trūksta — ryžiai parduodami žmonėms ribotais kiekiais ir pagal korteles. Be kortelės ten ryžių negalima gauti, o beždžionės negali gauti kortelių, nes jos nežmonės. Kas gi daryti su naujomis gyventojomis? Ilgai suko galvą Izraelio prekybos ministeris, bet vienas tą klausimą išspręsti nepajėgė — jį gavo svarstyti visas ministerių kabinetas. Tame posėdyje ir buvo surastas saliamoniškas sprendimas. Jis buvo toks: kadangi Prancūzija, norėdama pareikšti savo draugiškumą, tas dvi beždžiones padovanojo Izraelio valstybei, jos yra vertos ypatingo atsižvelgimo ir išlaikymo. Ministerių kabinetas patvarkė jas įrašyti diplomatais. Diplomatai gi turi teisę gauti ryžių korteles. Gavo jas ir tos dvi šimpanzė veislės beždžionės, pasitarnavusios dviejų valstybių suartėjimui.

RAUDONOSIOS DIVIZIJOS TOLIMUOSIUOSE RYTUOSE

Vokiečių spaudos žiniomis, sausio pabaigoje nenutrūkstamais transportais sovitų karininiai daliniai buvo iš Sov. Sąjungos vidurio permetami į rytinį Sibirą. Permestos pirmoj eilėj 6 sausumos ir 2 aviaci jos divizijos. Tokie karinių dalinių perkėlimai paprastai esti susiję su kokiais nors veiksmais Kinijoje. Prieš prasidedant Korėjos karui, Maskva 6 divizijas buvo pasiuntusi į Sachaliną ir Amūro sritį, o prieš pasibaigiant karui Indokinijoje — 6 ar 7 Sovietų divizijos buvo naujai permestos į rytų Sibirą.

Įvykiai prie Formozos laiko įtemptą viso laisvojo pasaulio dėmesį. Kai kas tai laiko įvadu į III pasaulinų karą, o kiti paskutinius Eisenhowerio žygius — jo ryžtingomis pastangomis panaikinti ten nuolatinį neramumų židinį, galintį įtraukti kiekvienu metu karo gaisrą pietryčių Azijoje. Amerikiečių saugumas turi žinių, kad raud. kinai yra Formozos ruože sutrauke per 300.000 karių, kurie sukoncentruoti Amoy-Swatau sektoriuje priešais Formozą. Vyriausiu vadu paskirtas buv. kinų vyriausiojo štabo viršininkas. Permestos prie Formozos ir dvi moderniškiausiai ginkluotos aviacijos divizijos, aprūpintos MIG-15 sprausminiais naikintuvais ir JL-28 kautynių lėktuvais. Raud. aviacija visą laiką stiprinama ir toliau.

Filmų festivalyje Venecijoje didelį pasisekimą turėjo filmas „Romeo ir Julia", pagamintas bendromis anglų ir italų jėgomis. Spauda ypatingą dėmesį atkreipė į aktoriaus Laurence Harvey gabumus, visur pažymėdama, kad jis yra lietuvis.

Pernykščių metų augščiausią Goncourt prancūzų literatūros premiją gavo panelė Simone de Beauvoir už romaną „Mandarinai". Mandarinais ji vadina prancūzų visuomenės pokarinius optimistus, tikėjusius į visokeriopą Prancūzijos atkutimą ir klestėjimą.

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos centro valdyba pradėjo leisti Kanadoje neperiodinį informacinį leidinį „Bičiulis", kurį redaguoja A. Lymantas.

Šiuo metu Kanados universitetuose studijuoja apie 70 lietuvių. Baigusieji gauna darbą Kanados įstaigose ir įmonėse. Studentai turi savo sąjungą.

BALTIJOS VALSTYBIŲ PAŠTO ŽENKLAI YRA MANO SPECIALYBĖ

Turiu ir kitų Europos pašto ženklų ir šiaip retų ženklų rinkinių.

Apsilanke Londone, esate maloniai kviečiami užeiti ir į mano pašto ženklų krautuvę, 7, Beakonsfield Terrace Road, (Olympia) prieš Blythe Rd. Post Office.

Dėl kainoraščio, rašykite: Mr. E. Vilnis, 16, Addison Road, Kensington, London, W.14.

APIE BERIJOS IŠDAVIMĄ

Amerikiečių spaudoje pasirodė „New York Times" įdėtų Kerenskio samprotavimų komentarai, iš kurių Kerenskis daro išvadą, jog Berija ruošes kaukaziečių sąmokslą prieš Maskvos vyriausybę. Jam belankant 1953 m. birželio mėnesį rusų emigrantus Muenchene, Vokietijoje, Paryžiuje miręs gruzinų respublikos kūrėjas Eugenijus Gueguečkoris pareiškė, kad, jo turimomis žiniomis, netrukus Kaukaze turi įvykti dideli įvykiai, apie kuriuos turi žinoti ir rusų laisvinimo veiksniai. Berija norėjes per Švediją susisiekti su „užsieniečiais" ir paskum vadovauti kaukaziečių sukilimui. Pereitų metų rudenį grįžes į Sov. Sąjungą gruzinų generolas Šalva Maglakelidzė, per Antrąjį karą bendradarbiaves su naciais ir gavąs iš jų žymų ordiną, Kerenskiui pareiškęs, kad Berija buves išduotas užsienyje. Kerenskis mano kad Beriją galėjes išduoti tas pats Maglakelidzė arba kuris nors kitas jo patikėtinis. Jei visa tai ir nebūtų teisybė, tai, Kerenskio nuomone, visi šie įvykiai vis tiek rodo, kaip bolševikai sugeba verstis visokiomis provokacijomis ir griebiasi kitiems tiesiog neįtikimų priemonių savo planams pravesti.

EUROPOS LIETUVIS — THE LITHUANIAN WEEKLY. Redaguoja Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 1/2, Ladbroke Gardens, London, W. 11. Tel. PAR 2470. Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Prenumeratos kaina: metams — 35 šil., 6 mėn. — 20 šil. Dolerio kraštuose — 6 dol metams. Skelbimai — spaudos eilutė arba jos vieta 1 šil. Atskiras numeris — 1 šil. Leidžia — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro — DBLS-gos Centro Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių Pirmininkai: Vokietijoje — Pr. Zundė. Prancūzijoje — E. Turauskas, Belgijoje — P. Šekmokas, Šveicarijoje — A. Paulaitis, Švedijoje — J. Pajaujis, Italijoje — kun. V. Balčiūnas, Danijoje — A. Bričkus, Austrijoje — Msgr. K. Razminas, D. Britanijoje — M. Bajorinas.
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1/2 Ladbroke Gardens, London W. 11. Telephone: LADbroke 1186